Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5311 ՇՈՒԼԻՍ 19/1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1903 ՇԱԲԱԹ 8 ՀԷՍԱԶԻԻԼ ԻՎԼԻԼ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5311

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولق» غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրս
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսքայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Տանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ԵՐԳԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐ

Դպրոցական շրջանին փակման առթիւ, մեր վարժարաններու տնօրէնները բաւական տչքաւոր փութկոտութեամբ մը կ'աշխատին կարելի եղածին չափ մեծ թուով շրջանաւարտներ ներկայացնելու հանրութեան։ Դպրոցներ՝ որոնք ամբողջ քսան, երեսուն եւ աւելի տարիներ ո՛ եւ է շրջանաւարտ չեն տուած, յանկարծ տասը հատը մէկ կը ներկայացնեն մեզի, եւ ա՛յն ասոնցմէ մեծ կարեւորութիւն մը կու տան տարի, որ յաճախ տնօրէն մը, իր վարած կրթական հաստատութեան բարւոքը վիճակին նկատմամբ գաղափար մը տալու համար՝ չի վարանիր իր շրջանաւարտներուն թիւը մէջտեղ դնելու։ Եթէ վեց շրջանաւարտ ունեցած է, իր հակողութեան յանձնուած վարժարանը լաւ կացութեան մը մէջ կը գտնուի։ Եթէ տասը եւ կամ աւելի է շրջանաւարտներուն թիւը, տարիկ կը նշանակէ որ վարժարանին վիճակը լաւագոյն է, նախանձելի ըլլալու մասամբ մը մնացած։ Եւ այսպէս, ասոնցմէ՝ վարժարաններու վիճակը միշտ համեմատութեան կը դրուի շրջանաւարտներու աւելի կամ նուազ թիւին հետ։

Այս ըմբռնումը նոր բան մը չէ։ Հինէն ի վեր, մեր վարժարաններուն գլուխը դրուած տնօրէնները տարբեր իտէալ մը չեն ունեցած։ Իրենց բարւոքը պաշտօնավարութեան, իրենց անձնուէր աշխատութեան, իրենց տուած արդիւնքին նկատմամբ գաղափար մը տալու, եւ մանաւանդ իրենց փառասիրութեան, անձնասիրութեան յագուրդ տալու համար, լաւագոյն միջոցի մը չեն ուզած փարիլ երբեք։ Աւանդութիւնը այդպէս փոխանցուած է սերունդէ սերունդ, եւ զարմանալի չէ անշուշտ, եթէ նոյն իսկ այսօր տակաւին կը գտնուին տնօրէններ որոնք այդ սխալ ըմբռնումէն կ'առաջնորդուին։

Վերջին մէկ քանի տարիներու մէջ մանաւանդ, մասնաւորաբար շեշտուած է այս փութկոտութիւնը։ «Շրջանաւարտ» անունը երթալով աւելի մեծ ու հանդիսաւոր նշանակութիւն մը ստացած է։ Տնօրէններ փառքի կատարեալ միջոց մը դարձուցած են շրջանաւարտներու ներկայացումը, եւ իրենցմէ անոնք որոնք կրցած են մէկ քանի հատ շրջանաւարտ մատուցանել, երբեք վախ չեն ունեցած թէ թաղ. Խորհուրդ կամ Հոգաբարձութիւն կրնան իր ծառայութիւնները մերժել յաջորդ տարեշրջանին համար։

Պէտք է ընդունիլ սակայն որ այս փութկոտութեան շեշտուելուն գլխաւոր պատճառներն մէկն ալ եղած է շրջանաւարտից վկայականի բաշխման տարեկան հանդէսը որ հազիւ քանի մը տարիէ ի վեր հաստատուած է, եւ որուն շուրջը մանաւանդ տնօրէններ իրենց ջանքերը կը թափեն։ Բնութիւնները որոնց իրենց շրջանաւարտները պիտի ենթարկուին այդ հանդէսին առաջ, չատ խիստ բաներ մը չեն, մանաւանդ որ քիչ մը ամէն տնօրէն կը բերէ իր շրջանաւարտներուն համար ներողամտութիւն պահանջել այն տեսակ քննիչներէ, որոնց հետ սերտ յարաբերութեանց մէջ կը գտնուի, եւ որոնցմէ մասամբ մը շատ անգամ իր իսկ վարած վարժարանին մէջ կը դասախօսէ կամ կը փափաքի դասախօսել։ Վախու տեղը ատիկա չէ։ Վկայականի բաշխման հանդէսն է որ կրնայ վճռական դեր մը խաղալ իրենց պաշտօնին ապահովութեան տեսակէտով։ Վարժարանի մը քով որ տասը եւ աւելի շրջանաւարտներ ունեցած է, երկու կամ երեք շրջանաւարտ միայն ունեցող վարժարան մը բնականաբար շատ աչքի կը զարնէ։ Այս տարբերութիւնը թէ՛ հանդէսին մէջ կը պարզուի, թէ մամուլին մէջ, եւ վերջ ի վերջոյ կը հասնի Թաղ. Խորհուրդ կամ Հոգաբարձութեան։ Արդիւնքը դժուար չպիտի ըլլայ գուշակել։ Ընդհանրապէս տգէտ կամ կրթական գործին վրայ գաղափար չունեցող անձեր ըլլալով, Թաղ. Խորհուրդի մը կամ հոգաբարձութեան մը անդամները երբ իրենց վարժարանին շրջանաւարտները ուրիշ վարժարանի մը շրջանաւարտներէն թուով չատ քիչ կը տեսնեն, իսկոյն կը հետեւցնեն թէ տնօրէնը անկարող է։ Ու չեն վարանիր զայն հրաժարեցնելու։

Ուրեմն տնօրէնները, իրենց շրջանաւարտներուն այդ ասոնցմէ մեծ կարեւորութիւն մը տալու համար երկու գլխաւոր պատճառներ ունին։ Նախ փառասիրութիւնը, եւ յետոյ պաշտօնի ապահովութիւնը, երկուքն ալ չատ էական իրենց համար։

Արդ, ո՛ եւ է տնօրէն իսկոյն պիտի փութար մեզ մեղադրել, եթէ երբեք այդչափ մը փառասիրութիւն չատ տեսնէինք իրեն։ Դարձեալ պիտի մեղադրէր մեզ, եթէ երբեք չծափահարէինք «շրջանաւարտներ տալու» պտարուակին տակ խաղացած այդ պզտիկ կատակերգութիւնը զոր անհրաժեշտ կը նկատեն իրենց պաշտօնին, իրենց նիւթական վիճակին ապահովութեան համար։

Աղէկ, բայց ի՞նչ ընենք այն տհաճին թուով աղաքը որոնք տարուէ տարի դպրոցներէն դուրս կը ձգուին «շրջանաւարտ» շողշողուն տիտղոսով, եւ որոնք, իրականութեան մէջ յաճախ տակաւին քանի մը փուռ հացի կը կարօտին այդ կարգի տիտղոսով մը դպրոցը լքելու համար։

Մենք ո՛չ այդ փառասիրութիւնը չատ պիտի տեսնէինք, ոչ ալ այդ կատակերգութիւնը, եթէ երբեք տնօրէնները, մէկ տարիէն միւսը քիչ մը աւելի թուով շրջանաւարտ ունենալու համար կարողն ու անկարողը հաւասար չնկատէին, եւ, առանց բարակը նայելու, իրենց խարձրագոյն կարդին բոլոր տղաքն ալ վարժարանէն չարձակէին՝ «դուք ա՛լ հոս սորվելիք բան մը չունիք, դուք աւարտած էք այս վարժարանին շրջանը», ըսելով։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՊԱՊՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՑԵԱԼԻՆ ՄԷՋ

Գ.

Գրիգոր Է.ի մահուընէն երեք տարի ետքը ընտրուած Պապը, Ուրբանոս Բ. (1088—1099) որ 158դն է ըստ կարգին, Գրիգոր Է.ի երկրորդ տպագրութիւնն էր կարծես։ Որոշեց հեռամիտ իր մեծանձրուակ նախորդին սկզբունքներուն եւ ծրագրին գործադրութեանը։ Ասիկա երկու զէնք միանգամայն գործածեց, հոգեւոր, բարոյական եւ նիւթական-դիպլոմատական։ Թէ՛ բանադրանք արձակեց նորէն Հանրի Դ.ի դէմ եւ թէ իր հաւատարիմ ու կրօնամոլ նորման հպատակները յարուցեց որ կ'իշխէին հարաւ. Իտալիա, եւ որոնց Ռոմեր դուքսին թագաւորի տիտղոսը տուաւ։ Այն ատեն Հանրի Դ.ի որդին հօր տեղը նստաւ Հանրի Է. անուղղով (1106—1125) եւ Պապին հաւանութիւնով։

Բայց Հանրի Է. կայսրը՝ աթոռը բռնելուն պէս՝ ճիշդ իր հօրը ընթացքը չարունակեց Պապութեան դէմ եւ 16 տարի դիմացաւ, մինչեւ որ վերջապէս երկու կողմն ալ յոգնելով՝ Վորմս քաղաքին մէջ 1122ին կնքեցին քանոնոտ մը, որուն համեմատ ոչ մէկը եւ ոչ միւսը բացարձակ յաղթական տարած էր, այլ երկուսն ալ զիջում կար։ Բայց աւելի պապութիւնը յաղթուած էր քան կայսրութիւնը, զի կը տրամադրէր թէ կայսրեր իրաւունք պէտք է ունենան հաստատելու եւ վերացնելու եկեղեցականներու ընտրութիւնները, մինչդեռ Գրիգոր Է.ի գաղափարն էր, ինչպէս տեսանք, այդ իրաւունքը անդամ զլանալ կայսրութեանէն կամ քաղաքական իշխանութեան եւ մերժել անոր ո եւ է միջամտութիւնը հոգեւոր գործոց մէջ։ Մեծն Նաբոլէոնի 1801ին կնքած հռչակաւոր Բոնքորտան Վորմսի այս քանքորտային մէկ տպագրութիւնը կրնայ համարուիլ. քիչ բարեփոխութեամբ կը տրամադրէ թէ քաղաքական իշխանութիւնը իրաւունք ունի եպիսկոպոսներու ընտրութեան եւ անուանման մէջ ձայն ունենալ, այսինքն վաւերացնել կամ մերժել։

Բայց Վորմսի Բոնքորտան իրրեւ զինադադար մը կը նկատուէր, քանի որ ոչ մէկ կողմ բացարձակապէս գոհ չէր ձեռք բերած իրաւունքէն, հետեւապէս տուչութեան պայքարին առաջին շրջանն էր որ կը լմննար, դեռ պիտի վերսկսէր երկու անգամ ալ։

Բայց մինչեւ որ Բ. շրջանը սկսաւ, արդէն 130 տարի անցած էր, եւ գերման կայսրութիւնը ֆրանքոնեան ցեղէն անցած էր Սաւապեան կամ Հօհէնշթաֆլէն ցեղին որուն երկրորդ կայսրը Ֆրեդերիկ Ա. Շիկամօրուսը (1152—1190) կ'ուզէր հետեւիլ Օթոն Մեծին ու Հանրի Դ.ին։ Աղեքսանդր Գ. 169դ Պապը (1159—1181) տեսնելով այս կայսեր տրամադրութիւնը, խորհեցաւ թէ մինչեւ որ Իտալիա բոլորովին չազատի գերման լուծէն, Պապութեան համար միշտ վտանգն անպակաս է։ Ուստի փոխանակ միայն կրօնական վէճեր գրգռելու եւ բանադրանքներ արձակելու, Իտալացիներու քաղաքական յոյսեր ներշնչելով՝ ոգի հանեց Դերմանիոյ դէմ, կազմեց լոմպարական դաշնակցութիւնը, որ Աղեքսանդրիա քաղաքը հիմնելով ի պատիւ Աղեքսանդր Գ. Պապին, այդ անունը վրան դրաւ ու զինքն ալ հռչակեց պաշտպան այդ միութեան։

Ըսել է որ այս երկրորդ շրջանը պատերազմով սկսաւ։ Պապը յաջողած էր Իտալիոյ ազատագրութեան դասը եւ Հռոմայ Աթոռին դասը նոյնացնել։ Կայսեր համար ալ միեւնոյն բանն էին Իտալիա նուաճել եւ Պապութիւնը խորտակեցնել։ Ամէն անանց որ գերման կայսեր զօրութիւնը չատ չէին սիրեր եւ կը վախնային անկէ, գլխաւորապէս Դերմանիոյ աւտարական իշխանները, Պապին կողմը բռնեցին։ Իսկ անանց որ կայսրութեան ձեռքէն Իտալիոյ ելլելը չէին ուզեր, կամ ոչ նուազ վտանգաւոր կը համարէին Պապութեան տարապայման մեծութիւնը, որ աստուածպետական իշխանութեան կը յանգէր, կայսեր կողմ բռնեցին թէ՛ Իտալիոյ եւ թէ Դերմանիոյ մէջ։

Պատերազմը սկսաւ մեծ կատաղութեամբ։ Ֆրեդերիկ կայսրը եւ Աղեքսանդր Գ. Պապը համազօր մխոյեաններ էին։ Անթիւ աւերներ եւ աննշարին կոտորածներ տեղի ունեցան երկու կողմէն. կայսրը վեց անգամ Իտալիա իջաւ Դերմանիայէն, զի միշտ կը ստիպուէր հետ դառնալ, կոտրելու համար այն տեղի հակառակորդները որ իր բացակայութեանը կը զօրանային։ Միլան քաղաքը առնուեցաւ եւ հիմնայատակ կործանուեցաւ կայսերականներէն։ Բայց Լոմպարական դաշնակցութեան բուն կեդրոնը՝ նորակերտ Աղեքսանդրիա քաղաքը զոր կայսերականները ծաղրելով «կարդէ չինուած» կը կոչէին, անտեղիտալի մնաց եւ դիւցազնաբար դիմադրեց գերման զօրութեան ամբողջ չորս ամիս։ Վերջին վճռական ճակատամարտը տեղի ունեցաւ Լիկնանոյ, Միլանի մօտերը եւ յաղթութիւնը Լոմպարական դաշնակցութեան մնաց 1176ին։ Այն ատեն Ֆրեդերիկ պարտաւորուեցաւ հաշտուիլ Աղեքսանդր Գ. Պապին հետ եւ անոր ոտքը դնոյ Վենետիկ՝ ուր կը գտնուէր, փաթած ըլլալով Հռոմէն, զի կայսրը հրաժարեցուցած էր զինքը եւ չորս հակապապ ընտրած էր իրարու ետեւ, որոնք սակայն հակաժողովրդական էին Իտալիոյ մէջ՝ իբր թշնամի անոր աղատութեան։ Կայսրը անոր համար այս զիջումն ըրաւ այսքան շուտով, զի Դերմանիոյ մէջ իր ներկայութիւնը չատ սիպողական էր։

Աղեքսանդր Գ. Նման Ուրբանոս Բ.ի՝ կատարեալ յաղթութիւն տարած էր երբ մեռաւ 1181ին։ Իր մահէն երկու տարի վերջը Բոնսթանցայի դաշինքը 1183ին վերջ տուաւ տուչութեան պայքարին այս երկրորդ շրջանին։ Այդ դաշինքով Ֆրեդերիկ կայսրը կէս մը անկախ կը ճանչնար Հիւսիսային Իտալիոյ Լոմպարական դաշնակցութեան քաղաքները, որոնց կառավարութիւնը իրենց կը մնար, իսկ ինքը ուրիշ իրաւունք չէր ունենար, բայց թէ հաստատել անոնց իւրաքանչիւրին նախագահները, զի ամէնքն ալ հանրապետութիւն էին, եւ ամէնուն մէջ մէյ մէկ վերաքննիչ տուեան կազմել կարդ մը դատերու համար։

Բոնսթանցայի այս դաշինքը Վորմսի Բոնքորտային աւելի նպաստաւոր էր Պապութեան, զի գրեթէ կը ջնջէր կայսեր իշխանութիւնը Իտալիայէն։ Եւ Պապերու ապահովութիւնը ճիշդ անոր մէջ էր, զի որքան ալ երկուսնեալ դաշինքներ ու պայմաններ ճշդուին ու ստորագրուէին, վստահութիւն չկար թէ հաւատարմաբար պիտի գործադրուէին, երբ մէկը միւսէն զօրաւոր ըլլար նիւթապէս։

Իսկ որպէս զի գաղափար մը առնուի թէ Պապերը ինչ յարգանքներ կը սպասէին, բաւական ըլլայ յիշել թէ Աղեքսանդր Գ.ի նախորդը, 168դ Պապը՝ Ադրիանոս Դ. կը պահանջէր որ Ֆրեդերիկ Շիկամօրուսը իր ձիուն սանդղակը բռնէ, երբ ինքը ձի հեծնէ։ Ֆրեդերիկ երկար վարանելէ ետքը ակամայ գործադրեց, բսելով որ այդ յարգանքը Ս. Պետրոսին կ'ընեմ եւ ոչ թէ ուղղակի Պապին։»

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»ի)

Ցոյն հասարակութիւնը Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի մահուան առթիւ.— Անմոռանալի պատիւ.— Քահանաներու ընթացքը.

ԻԶՄԻՐ, 16/29 յուլիս

Սրբազան Առաջնորդին յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը արդէն մանրամասն նկարագրեցի այս էջերուն մէջ։ Հետեւեալ լրացուցիչ մասն ալ կ'աւելցնեմ։

Տեղւոյս Ցունաց Առաջնորդարանի ըրած պատիւը, Առաջնորդին յուղարկաւորութեան առթիւ, մեծ դժունակութիւն եւ անհուն չնորհակալութիւն պատճառած է հայ հասարակութեան ամէն դասակարգերուն։ Ամէն ոք գոհ, ուրախ եւ հպարտ է, յոյն հասարակութեան կողմէ մեզ եղած այս պատուոյն համար, զոր ուրիշ բանի չէ կարելի վերագրել բայց միայն հեղեղական կամ ընդանդական հեղեհամբոյր ոգիին զոր ան ունի իր մէջ։ Բիւր չնորհակալութիւն յոյն հասարակութեան եւ իր լուսամիտ կղերին։

* * *

Տէր Մելքիսեդեկ Սրբազանի մահը հեռագրաբ իմացնելէ եւ յուղարկաւորութեան ինչպէս նաեւ օծման հանդէսները իրենց ամէն մանրամասնութեամբը հաղորդելէ յետոյ՝ մասնաւոր թղթակցութեան մը վերապահեցի այն ամէն անպատեհութիւնները ու կրօնական եւ եկեղեցական զանցառութիւնները՝ որոնք գործուեցան հոս։ Անկարելի է որ մարդ զայրոյթ չզգայ մանաւանդ առ մեր քահանաներուն բռնած ընթացքին նկատմամբ, վիճակաւոր արքեպիսկոպոս—Առաջնորդի մը յուղարկաւորութեան հանդէսին մէջ, հակառակ Սրբազան Պատրիարք Հօր մասնաւոր հեռագրին։

Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան չաթաթ իրիկուն հոգին աւանդեց, ու անկէ ետքը ինչո՞ր չեղան, Աստուած իմ։ Հանգուցեալին մարմինը հասարակ մահկանացուի մը մարմինն չափ չկար կարծես։ Զէք կարող երեւակայել թէ այդ անշնչացեալ մարմինը ո՞րքան տանջուեցաւ։ Անկողնէն դուրս հանուելէն ետքը, պահ մը գետին կը մնայ. ապա ուրիշ սենեակ մը կը փոխադրուի, հոն ժամանակ մը կեկուած կը մնայ. յետոյ տաքերը մէկ կողմ, ձեռուընները միւս կողմ կը թողուին. լուացման արարողութեան միջոցին մարմինը մէկ խօսքով կը տանջուի։ Ես ինքս հաստատած եմ բոլոր ասոնք, եւ մի զարմանաք, երբ ըսեմ թէ լուացումը ոչ թէ քահանաները կատարեցին, այլ ժամկոչ մը, քահանային ներկայութեամբ։

Միւս օր կիրակի է, թափորը ծայր աստիճան անկանոն ու անկարգապահ. հանգուցեալին դագաղին շուրջը քահանաները իրենց բացակայութեամբ կը փայլին. օծումն յետոյ երբ հանգուցեալը աւագ խորանին մէջտեղ պիտի դրուի, փոխանակ քահանաներուն աշխարհականները կը տանին. գայթակղութիւնը մեծ է։ Քահանաներուն պատկառելի թիւն է ուրեմ։ Ամէնքն ալ պարտաւանց, ամէնքն ալ այս առթիւ հարկ անհրաժեշտ եղող օրէնքները կ'ատարգեն։ Ինչո՞ւ Իզմիրի թեմերու քահանաներն ալ չէրաբրուելին յուարկաւորութեան ու թաղման հանդէսներուն. ինչո՞ւ թափոր, օծում ու թաղում մէկ օրուան մէջ լմննար. եւ գոնէ օծում ու թաղումը երկուշաբթուան չի մնար, որպէս զի գոնէ յաչս օտարաց խայտառակ չերեւայինք։ Ո՞վ պիտի մտածէր բոլոր ասոնք. ժողովուրդը թէ վարչութիւնը. ոչ մէկը եւ ոչ միւսը, այլ քահանայական ժողովը։ Հոս էր քահանաներուն անձնպաշտութիւնը, զի ըլլալիք հանդէսը նուիրական էր. դի մեռնողը Առաջնորդ մըն էր։ Հանրաբերի կարդ անցած է եւ խնդիր ալ եղած է թէ ինչո՞ւ մէկ օրուան մէջ ամէն ինչ վերջացաւ, եւ ըսեմ ատոր պատճառը, մարիկ ըրէք։ Մենք Իզմիրի մէջ քահանայ չունինք. մեծով պզտիկով իրենց պաշտօնին անգիտակից մարդիկ են։ Տգէտ, ողորմելի ապիկարներ՝ որոնք ժողովուրդէն կ'ապրին եւ ժողովուրդին քթին կը խնդան։ Ինչպէս գիտէք, կիրակի, Վարդավառի տօն է. իսկ յաջորդ օրն ալ Մեռելոց։ Մեր երիցս երանելի հայրերը նկատելով որ եթէ թաղումը յաջորդ օրուան թողուն, մեռելս օրենքնի վաստակէն պիտի զրկուին, այդ պատճառաւ փութկոտ գործունէութիւն մը ցոյց տուած էին կիրակի ամէն ինչ վերջացնելու, առարկելով որ մի գուցէ տաքէն տարրալուծուելը հանգուցեալին մարմինը։ Միջոցները կը պակսէին միթէ ատոր առաջքն առնելու համար։ Ու եթէ ըսուի թէ Վարչութիւնը այդպէս կամեցաւ, սխալ է եւ սուտ, ենթադրելով իսկ որ Վարչութիւնը այդպէս որոշած ըլլար, միթէ քահանայութիւնը չունէ՞ յաջորդ օրուան ձգել տալու իրաւունքը։ Ունէ՛ր։ բայց չըրաւ՝ սիմիայն իր գրպանին համար։

Այս տողերը ակամայ կը գրեմ, ցոյց տալու համար թէ Իզմիրի հայ ժողովուրդը փճացած է. ասանկ ժողովուրդի ալ ասանկ քահանաները շատ իսկ են։

Ամօթ, հազար ամօթ։

ԱՏՈՄ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ամավերջի դպրոցական քննութիւնները ապահովաբար օրուան խնդիրներն են. քիչ շատ ամէն կրթասէր, գէթ անգամ մը ներկայ գտնուեցաւ ո եւ է վարժարանի քննութիւններուն։

Բուն իսկ քննութիւններուն վրայէն անցնելով, գանք տգեղ պարագայի մը։ Մարդ եթէ ո եւ է բանի բնոյթը, նպատակը, օգուտը չի ճանչնար, ինչո՞ւ ելլէ անոր մէջ մտնէ։ Այսպէս, հարկաւ ամէն մարդ դիտեց թէ, քննութիւններու առթիւ վարժարանի դուռները ամէնուն առջեւ բաց ըլլալէն օգտուելով, այնպիսի անձեր մուտ գործեցին դպրոցներու սեմերէն ներս՝ որոնք հոն ապահովաբար գործ չունէին։

Եթէ տեսնէի հետաքրքիր մէկը որ երթար քննութիւններուն ներկայ գրուռնուէր, այսինքն միայն ակամէները սրէր եւ մարկ ընէր, անոր բան մը չպիտի ըսէի. ընդհակառակը, պիտի սիրէի զինքը կրթասէր ըլլալուն համար, առանց նկատի առնելու տգէտ թէ ուսեալ, հմուտ թէ այրուքէնը չճանչցող մը ըլլալը։

Բայց ի՞նչ ըսենք այնպիսիի մը՝ որ կ'երթայ սրահը կը բաղմի, որուն ձեռքը թուղթ մը կուտան՝ թիւ դնելու համար եւ որ կ'ընդունի. այլապէսով ալ չգոհանալով՝ ինքն ալ քննչութեան կ'ելլէ, մոռնալով թէ ինք միմիայն հայ գիրերուն անունը կը ճանչնայ, առանց այդ տառերը գրել կարենալու իսկ։

Մէկը տեսայ, քնիլ մը, որ իր այդ հանգամանքին մէջ իր քնած աղցմէն չատ ու չատ բան ունէր սորվելիք։ կ'ազչէր, հաւատացէք խօսքիս, չափազանցութիւն չկայ։ Տղայ մը որ մէկ լեզուով կրնայ բառ մը ճիշդ գրել (տակէ աւելին չպահանջենք) կ'երթայ քննելու այնպիսի տղաք որոնք չորս լեզուով համմանաբար չատ յաջող ուղղագրութիւն կ'ընեն, թողունք անոնց գիտցած բաւական քերականական ծանօթութիւնները, այդ չորս լեզուներէն մինչեւ ամէն։

Եւ քննուող տղոց մէկ մասը մատէն կը ճանչնայ այդ քննիչը (՝)։ ըսէք, Աստուծո՛յ սիրուն, ի՞նչ գաղափար կը կազմեն անոնք քննութեան հանգամանքին վրայ։ Ի՞նչ աչքով դիտեն անոնք վաղը իրենց տրուած թիւերը։

Ուրիշ խնդիր մը։ Քանի մը հատ թուղթ են պատրաստած՝ որոնք քննիչներուն ձեռքը կուտան՝ թիւ դնելու համար։ Վարժարանին հետ մտէն յարաբերութեան մէջ եղող մէկը կը բերէ այդ թուղթերէն եւ կը բաժնէ։ Մէկը որ հազիւ քանի մը բառ անգլերէն գիտէ եւ մէկը որ անգլերէն yes մը իսկ չի կրնար գրել, կը ստանայ այդ թուղթերէն, մինչ անդին անգլիական վարժարանի մը շրջանաւարտներէն մէկը չի ստանար առնոնցմէ։

Աւելորդ է ըսել թէ ի՞նչ տեսակ թիւեր կը դրուին. բան մը չգիտցողը թերեւս ամենաարժէր թիւը կ'առնէ եւ ամենայաջողը՝ ամենէն դէշ թիւերէն մէկը։

Եւ աշակերտները քանի մը օրէն իրենց թիւերը գրուած եւ ստորագրուած կը ստանան։ «Ես այս ինչ ճիշդը ամէնէն աղէկ սորված եմ եւ ամենաղէշ թիւը տուած են, իսկ Ցակոբ որ բան մը չի գիտեր, բարձրագոյն թիւն է առեր»։ Ասկէ ետքը աղաքը ի՞նչ ըսելով աշխատի՝ քննութենէ անցնելու համար։

Ուրիշ դարձ մըն ալ, կատակաբանութեան չափազանց սիրահար, ամէն բան կատակի կը տանի, որով քննութեան նշանակութիւնը կը խանգարուի։

Ամենակատարեալ աւանակ մըն ալ կ'երթայ կը բաղմի, ոտքերը իրարու վրայ, ամենապատուական տեղը, մինչ արժանաւոր մարդիկ երկրորդական տեղեր կամ նոյն իսկ ետեւները կը մնան։

Ո՞վ է այս ամէնուն պատճառը։ Ցաւանոսներ, ոգէաներ, տխմարներ, միշտ գտնուած են աշխարհի վրայ, եւ պիտի գտնուին ալ։ Անոնց խօսք կրնա՞ս հասկնալ։ Կրնա՞ս սխալնին ըմբռնել տալ։

Ո՛չ, յանցանքը այդ յաւանոսներէն աւելի անոնցն է որ այդ տեղ հեղինակութիւն ունին։

Ա. ՄԻՍԿՃԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹՈՐԹՈՆԸ (119)

ԹՕՐԹ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՑՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԺԴ

—Շա՛տ լաւ, ըսաւ Քրիսթիան, եթէ հշմարիտ են ձեր բոլոր ըսածները, այդ տարաբախտ կինը եթէ երբեք որոշած է իր խաղալիկը դարձնել զիս, պատուոյ խօսք կու տամ որ ալ եւս չպիտի ընդդիմանամ ձեր փափագին եւ միասին պիտի մեկնիմ։ Բայց իրաւունք ունիմ ապահովուելու թէ կատակերգութիւն կը խաղայ ինծի հետ, եւ ատիկա դիւրին պիտի ըլլայ ինծի համար։

Վէրնիէ անձկութեան շարժում մը ըրաւ։

—Ինչ մտադիր ես ընել... ի՞նչ հարկ այդ փորձը։ Մրագիրդ պարզէ ինծի...

—Բան մը մի խնդրէք ինէ, այլ ազատ ձգեցէք զիս։ Բանը չորս ժամ միայն կը պահանջեմ։ Վաղը, այս ժամուն, խնդիրը լուծուած պիտի ըլլայ...

—Զգուշացիր որ նորէն չխաբուիս։

—Ոչ, աչքերս պիտի բանամ, ձեր ըսածներէն խրատուած։ կ'ուզեմ լուծել այդ հանելուկը։ Եւ եթէ անոր լուծումը ըլլայ ատելութիւն բառը, վա՛յ անոր որ այդ բառը կուտել տայ ինծի։

Քրիսթիանի դէմքը կասկածոտ ու չար արտայայտութիւն մը առաւ։

—Բայց ընդհակառակը դուք խարեցիք զիս...

—Ա՜հ, կրնաք ապահով ըլլալ, ըսաւ Վէրնիէ ուժգնօրէն, որովհետեւ դժբախտաբար չատ վստահ ենք մեր ըսածներուն վրայ։ Քանըլլորս ժամուան պայմանաժամ կ'ուզէք, այնպէս չէ՞...

—Այո՛։

—Եթէ երբեք մեզի դէմ ալ գործէ այդ ժամանակամիջոցին՝ մեր պարտքերուն ու դիմակցութեան վրայ վստահ, այդ պայմանաժամը կու տանք քեզի, այնպէս չէ՞, ծունրվիէվ։

—Այնպէս է Քրիսթիան։ Երանի՞ թէ այդ փորձը վճռական ըլլայ։

Քրիսթիան կորուկ շարժում մը ըրաւ։

—Չի կրնար վճռական չըլլալ։

ԺԵ

Ցաջորդ առաւուն, ժամը երկուքուկէսէն ի վեր նստած էր ջուրին եզերքը, Էթիէննէդի սպասելով՝ որուն խօսք տուած էր։ Տեսած էր որ հարը, Էմմըլին, Վէրթմուս ու Ռէյմոն, կառքով մեկնած էին, պատրաստ մը կատարելու համար, որ ամբողջ օրը պիտի տեւէր։ Ժընրվիէվ խօսք տուած ըլլալով աղատ ձգել զինքը, արգելք չպիտի ըլլար իր ծրագրին։ Հետեւաբար բոլորովին զերծ էր ո եւ է վախէ։ Իր սիրուհիին ժամանման կը սպասէր Քրիսթիան։ Լաւ կը ճանչնար զայն եւ գիտէր թէ ո՛չ մէկ բան արգելք պիտի ըլլար Էթիէննէդի՝ իր ժամադրութեան նեղկայ գտնուելու։ Վտանգի մը վախը չէր որ պիտի կասեցնէր Էթիէննէդը, եւ ոչ ալ պատշաճութիւնը։ Նախապաշարումներէն վեր կը դասէր ինքզինքը, միայն իր հաճոյքին հետեւող։ Ու տակաւին մութ մընացած պատճառով մը, երբ Էթիէննէդ որոշած էր Վէրնիէի գործարանը այցելել, ըլլա՛յ քմայքի մը, ըլլայ հաշուի արդիւնք, ոչ մէկ բան խոչընդոտ պիտի ըլլար անոր՝ որոշեալ ժամուն ներկայ չգտնուելու ժամադրութեան։

Քրիսթիան իրաւունք կու տար Էթիէննէդի. տիրապետող կին մըն էր ան։ Բայց այդ պատուն, դիտելով հանդերձ վէպերուն ջուրին հոսումը դարափին ելեղեներուն մէջէն, կը ջանար վերլուծել տի ըլլար իր ծրագրին։ Հետեւաբար բոլորովին զերծ էր ո եւ է վախէ։ Իր սիրուհիին ժամանման կը սպասէր Քրիսթիան։ Լաւ կը ճանչնար զայն եւ գիտէր թէ ո՛չ մէկ բան արգելք պիտի ըլլար Էթիէննէդի՝ իր ժամադրութեան նեղկայ գտնուելու։ Վտանգի մը վախը չէր որ պիտի կասեցնէր Էթիէննէդը, եւ ոչ ալ պատշաճութիւնը։ Նախապաշարումներէն վեր կը դասէր ինքզինքը, միայն իր հաճոյքին հետեւող։ Ու տակաւին մութ մընացած պատճառով մը, երբ Էթիէննէդ որոշած էր Վէրնիէի գործարանը այցելել, ըլլա՛յ քմայքի մը, ըլլայ հաշուի արդիւնք, ոչ մէկ բան խոչընդոտ պիտի ըլլար անոր՝ որոշեալ ժամուն ներկայ չգտնուելու ժամադրութեան։

Քրիսթիան իրաւունք կու տար Էթիէննէդի. տիրապետող կին մըն էր ան։ Բայց այդ պատուն, դիտելով հանդերձ վէպերուն ջուրին հոսումը դարափին ելեղեներուն մէջէն, կը ջանար վերլուծել

Բուն իսկ քննութիւններուն վրայէն անցնելով, գանք տգեղ պարագայի մը։ Մարդ եթէ ո եւ է բանի բնոյթը, նպատակը, օգուտը չի ճանչնար, ինչո՞ւ ելլէ անոր մէջ մտնէ։ Այսպէս, հարկաւ ամէն մարդ դիտեց թէ, քննութիւններու առթիւ վարժարանի դուռները ամէնուն առջեւ բաց ըլլալէն օգտուելով, այնպիսի անձեր մուտ գործեցին դպրոցներու սեմերէն ներս՝ որոնք հոն ապահովաբար գործ չունէին։

Եթէ տեսնէի հետաքրքիր մէկը որ երթար քննութիւններուն ներկայ գրուռնուէր, այսինքն միայն ակամէները սրէր եւ մարկ ընէր, անոր բան մը չպիտի ըսէի. ընդհակառակը, պիտի սիրէի զինքը կրթասէր ըլլալուն համար, առանց նկատի առնելու տգէտ թէ ուսեալ, հմուտ թէ այրուքէնը չճանչցող մը ըլլալը։

Բայց ի՞նչ ըսենք այնպիսիի մը՝ որ կ'երթայ սրահը կը բաղմի, որուն ձեռքը թուղթ մը կուտան՝ թիւ դնելու համար եւ որ կ'ընդունի. այլապէսով ալ չգոհանալով՝ ինքն ալ քննչութեան կ'ելլէ, մոռնալով թէ ինք միմիայն հայ գիրերուն անունը կը ճանչնայ, առանց այդ տառերը գրել կարենալու իսկ։

Մէկը տեսայ, քնիլ մը, որ իր այդ հանգամանքին մէջ իր քնած աղցմէն չատ ու չատ բան ունէր սորվելիք։ կ'ազչէր, հաւատ

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ԹՈՒՔՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԵՐԳԸ

Բնութիւնը իր տօնի օրերն ունի, որոնց համար, երկրի զանազան կողմերէն, երամներ կը կանչէ։ Ու կը տեսնես, որ կը վազեն կու գան վարպետ արուեստագէտներ՝ հոգեզմայլ հատառուագներով, թափառիկ դրուագատուներ՝ որոնք յանկերգասար գեղօններ կ'երգեն, ուղեւորուխտաւորներ՝ որոնք բիւր անգամ կը կրկնեն իրենց երկայն տաղերը։ Սարեակը կը սուլէ, ծիծեռնակը կը դայլայլէ, հաւքալը կը մնջէ։ Առաջինը կնձնիի մը է՝ բարձր ճիւղին թառած, մրցումի կը հրաւիրէ մեր կեռնեխը, որ, ոչ մէկ բանով վար չի մնար այդ օտարականէն։ Երկրորդը, կտուրի մը տակ ապաստանած, կը լսեցնէ իր կնճռոտ ձուռուղիւնը։ Երրորդը, կաղնիի մը տերեւուտին մէջ կորած, կ'երկարէ իր վուվուլները, գալարափղի մը՝ անտառներուն մէջ վեմվէտուն ձայներուն պէս։ Ու կարմրալանջը կը կրկնէ իր մինչեկ երգը, մարգի դուռին վերեւ, ուր դրած է մամուչէն իր խաչորկեկ բոյնը։ Բայց սոխակը կը դժկամակի կորսնցնելու իր ձայնը՝ այս համերգին մէջ։ Կը սպասէ մտամփոփումի ու հանգիստի ժամուն, ատանձնելու համար տօնի ա՛յն բաժինը, որ պիտի տարփողուի ատուերներու տակ։

* *

Ու երբ գիշերուան առաջին լուութիւնը ու ցօրկուան վերջին չշունչը կ'ոգորին բլուրին վրայ, գետերու եղերքը, պուրակներու մէջ, ձորերուն ծոցը, երբ անտառները կը լռեն ատիճանաբար, երբ ո՛չ մէկ տերեւ, ո՛չ մէկ մամուռ չեն շընչեր, երբ լուսնակը երկինքի մէջ կը բարձրանայ, ու մարդուն ականջն ալ ուշադիր է, ահա՛ արարչութեան առաջին երդիչը կը սկսի իր մեղեդին՝ Ցաւիտենականին ձօնուած։ Հանոյքի փալլուն փառքերուն արձագանքը կը հնչեցնէ նոքա։ Երգերուն մէջ անկարգո՛ւթիւն կայ։ Թաւէն՝ սուրն, մեղմէն՝ ուժգնին կը ցատկէ։ Եր ծանրացնէ՝ կ'երագէ։ Սի՛րամը է սա, զոր կ'արբեցնէ՝ ցինծը, սի՛րամը, որ կը բաղխէ սիրոյ բեռին տակ։ Բայց, մէկէ՛ն ձայնը կը կարի՛։ Թռչունը կը լռէ։ Օ՜հ, ահա՛ նորէն կը սկսի։ Սակայն, այս հեղ, ո՛րքան փոխուած են շեղտերը։ Ինչ գողտրիկ մեղեդիներ։ Ամենքը, երբեմն, նուագուն նուագներ են քաղցրաղաղ ու սրբազան, երբեմն ալ, ա՜հ՝ ֆրանսական ծերունի վիպերգներուն պէս, միակերպ եղանակ մը, պարզութեա՛ն ու հեշտանքի հրաշակերտ։ Երգը, յանձ՛ն, ա՛ինքան ցնցումի՛ նշան է, ո՛րքան ցնծումի՛։ Իր ձագուկները կորսնցնող թռչո՛ւնն ալ կ'երգէ։ բայց երանութեան ժամու եղանա՛կն է ա՛ն, որովհետեւ, այդ սեւակէն, հա՛տ մը միայն դիւէ, զոր, մռայլումով, կը լիւէ, սակայն, երաժիշտը, իր արուեստի մէկ հատուածովը, խկոյն կը փոխէ բութիւնը, որով հանոյքի երգո՛ն՝ վշտի լալո՛ն կը դառնայ։

* *

Շատեր կը ջանան ժառանգատել մարդը։ բնութեան ազդեցութիւնը կորզելով իրմէ, ու կ'ուզեն հաստատել թէ ոչ մէկ բան մեզի համար ստեղծուած չէ։ Կը սխալի՛ն բոլոր ատոնք։ Թռչունները երգը, զոր օրինակ, անա՛նկ մը հրամայուած է մեր ականջին, որ պուրակներու հիւրերը ի զո՛ւր կը հայածեն, ի զո՛ւր կը գրաւեն անոնց բոյները, պարա՛գ տեղը կը չարչրկեն, պարա՛գ տեղը կը վիրաւորեն զանոնք՝ զենքերով ու ցանցերով։ Մարդիկ կրնան վիլտերով լեցնել թռչունները, բայց երբո՛ք չի՛ կրնար լռութեան դատապարտել։ Ի հեռո՛ւկս մեր, պէ՛տք է որ հրապուրեն մեզ, հարկ է որ գործադրեն նախախնամութեան օրէնքը։ Տրրամութեան մէջ, աւելի՛ մեկնաղեռ կը դառնայ։ Թռչուններու այդ Հոմերը՝ իր ապրուստը երգելո՛վ կը ճարէ, ու իր է՛նն մելանուշ եղանակները՝ ակնոցիքը կորզնցնելէ առաջ կը յօրինէ։

ՇԱԹՈՊՐԻԱՆ

Թարգմ. Մ. ԻՍՊԻՐԵԱՆ

ՆԿԱՐԻՉ

—

Նկարիչ-արուեստագէտ Պ. Արմենակ Ֆըմտըգլեան որ հինգ տարի Բարիզի մէջ կատարելագործած է նկարչութեան արուեստը, Պոլսոյ Դեղարուեստից վարժարանին աշակերտելէ յետոյ, պատրաստ է ամէն նկարչական գործ կատարելու (գարագալէմ) խիստ գեղացուցիչ պայմաններով, ամէնէն նրբաճաշակներն իսկ գոհացնելու ատիճան։ Այս նկարիչ-արուեստագէտը կը պատրաստէ տ'արէ նաթիւր նկարներ, ակրանիսիմանիներ կը հանէ, շատ բնական նմանութեամբ ու խնամեալ աշխատութեամբ։ Իբր յաջող բարեբախտ մը՝ կատարեալ նրբութեամբ ու իրականութեամբ կը պատկերացնէ դիմագիծերը։ Դիմները գիւրամատչելի ու չափաւոր են, տրուած խնամեալ աշխատութեան փոխարէն։ Դեղեցիկ կենդանագիր մը ունենալու համար՝ կ'արժէ սոյն արուեստագէտին դիմել, որ ոչ մէկ ջանք կը խնայէ՝ կատարեալ աշխատութիւն մը երեւան բերելու համար։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

Արտաքին Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Մտերմական համաձայնութիւնը։—Պ. տ'Էթուրնելի հետ տեսակցութիւն մը։—Իրաւարարութիւնը։—Անգլիոյ բազաւորը եւ պետական մարդերը։

Լոնտոն, 27 յուլիս.—Մանուցուեցաւ թէ Էտուարտ թագաւորը եւ իր Նախորդ խորհրդականները կը հաւանին իրաւարարութեան սկզբունքին, այն եղանակով որ կը ջատագովեն Պ. տ'Էթուրնել որ Բոնսթան եւ Ֆրանսական այն խումբը որուն նախագահն է։ Պ. տ'Էթուրնել որ Բոնսթան որ դանլիճին քանի մը անդամներուն հետ մէկ երկու օր գիւղացնացութիւն կատարեց, եւ որ այս օրերս յանձախի տեսակցութիւններ ունեցաւ Անգլիոյ ամէնէն նշանաւոր պետական անձնաւորութիւններուն հետ, վերադարձ տեղեկութիւնը կը հաստատէ սա յայտարարութեամբ։

«Կոտարելապէս ուրախանալէ զատ ընելիք մը չունիմ երկու երկիրներու միջեւ մերձեցման այդ աքանչելի ցոյցերուն համար։ Արդէն անհրաժեշտ էին եւ կը սպասուէին ալ, բայց էական խնդիրը անկէ օգտուելն է՝ վերջնական բան մը ընելու համար։ Բան տարիէ ի վեր այնքան անդամներ տեսայ թէ զանազան առիթներ ձեռքէ հանուեցան եւ ամէնէն դիւրին կերպով անհետանալիք թիւրիմացութիւնները ծանր համհատութիւններ ստացան, կառավարական լուութեան կամ ձեռնպահութեան շնորհիւ։ Բան մը պիտի չկրնամ ընել եւ նոր յուսալրիպութիւններէ զատ՝ ոչինչ կրնամ ձեռք բերել, եթէ անդամ մըն ալ թող տանք որ անհետանան այսքան նպաստաւոր պարագաներ։ Ինծի պէս դուք ալ իմացած Անգլիոյ գլխաւոր պետական անձնաւորութեանց խօսքերը։ Ատոնց իւրաքանչիւրը այդ խօսքերը հաստատեց, մտերմական յարաբերութեան մէջ զոր ունիմ երիտասարդութենէս ի վեր։ Ատոնց իւրաքանչիւրը եւ ամէնքը միասին բացարձակապէս կը յայտարարեն թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը պատրաստ է մեզի հետ կնքել—երբ որ ուզենք—իրաւարարական այն բանաւոր դաշնադրութիւնը որուն վրայ խօսեցայ։ Անոնցմէ իւրաքանչիւրը կը բաղձայ որ առաջին քայլը մեզի առաջորդէ կասեցնելու յաւելումը սպառազինութեանց որ Եւրոպայի վրայ կը ճնչէ։ Իւրաքանչիւրը կը փափաքի հին ու առկախ բոլոր դժուարութեանց կարգադրութիւնը։ Վերջապէս ամէնքը, ինչպէս Էտուարտ է., այնքան յստակ կերպով յայտարարեցին թէ միջոց մը կը փնտռեն մեզի հետ ամրապնդելու աշխարհի խաղաղութիւնը, ոչ թէ սնամէջ խօսքերով, այլ գործով։ Իմ մասիս բնաւ պիտի չմիթարուիմ, եթէ այս առիթն ալ ձեռքէ հանուի։»

Պ. տ'Էթուրնել որ Բոնսթան, այս իրիկուն, Սկոլիտա ուղեւորեցաւ, ուր քանի մը օր պիտի անցընէ Սքիպօ Բէսլի մէջ՝ դղեակ Պ. Անտրիւ Քարնէկիի, որուն աջակցութիւնը ապահովուած է՝ միջադգային իրաւարարութեան գործին համար։ Աւելորդ է ըսել թէ ամերիկացի միլիոնատէրին աջակցութիւնը խիստ թանկագին է։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ։—Փոխադարձութիւնը։— Գործադարձներու խնդիր։—Բարեյոյսի Խորհրդարանին մէջ։—Զուլուներու գեղապեր։

Լոնտոն, 27 յուլիս.—Այս իրիկուան Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ վիճաբանութիւն կատարուեցաւ՝ Հարաւային Ափրիկէի փոխադարձութեան եւ պատերազմական ծախքերու մասնակցութեան օրինագծին վրայ։ Ազատական նախկին նախարար Սըր Ուիլեամ Հարքորթ որ երկարատեւ հիւանդութենէ մը նոր ապաքինած է, անսպասելի կերպով խօսեցաւ այդ օրինագիծին տրամադրած սեղանաւորական գործողութիւններուն վրայ։ Յայտարարեց թէ անբաւական գումար մը յատկացուած է զինուորներուն վերադարձին, երկաթուղիներու շինութեան եւ ուրիշ անհրաժեշտ շինութեանց՝ պատերազմի հետեւանքով աւերած երկրի մէջ։ Սըր Ուիլեամ Հարքորթ յարեց թէ գործադարձներու խնդիրը ամէնէն կարեւորն է. յոյս յայտնեց որ կառավարութիւնը պիտի չսիրէ անգլիական ազգը՝ ընդունիլ սեւամորթ գործաւորները, որպէս զի ոսկի հանքերը աւելի մեծաքանակ չհարթին։ Պ. Զեմպրլէն պատասխանելով, ամէնէն առաջ նախարարական կուսակցութեան անունով շնորհաւորեց Սըր Ուիլեամ Հարքորթը՝ ապաքինած ըլլալուն համար։ Յետոյ յայտարարեց թէ երկու գաղթավայրերը աշխարհի ամէնէն յարմարագոյն երկիրներն են զարգացման։ Գաղթային նախարարը ըստ թէ Եւրոպա ու Ամերիկա կարեւոր գումարներ պիտի տան այդ երկիրներուն զարգացմանը։ Նիստ վստահելի տեղեկութեանց նայելով, այդ գաղթավայրերը դժուարութիւն պիտի չքաշեն ձեռք բերելու այն գումարները՝ որոնք կրնան պէտք ըլլալ իրենց զարգացմանը։ Պ. Զեմպրլէն յարեց թէ երկու գաղթավայրերուն հասոյթները որոնք 175 միլիոն ֆր. են, բաւական պիտի ըլլան փոխադարձութեան տակոսին ու գլխաւորապէս։ Նախարարը յոյս յայտնեց թէ նոյն դրամը պիտի աւելնայ։ Գաղթային նախարարը գործաւորներու խնդրոյն համար ըսաւ թէ քանի որ Թրանսվալի մէջ հանրային կարծիքը հիմա հակառակ է ասիացի գործաւորներ աշխատցնելու ծրագրին, նախարարը հաւանութիւն պիտի չյայտնէ այդ միտքով ըլլալիք որ եւ է առաջարկութեան։ Եթէ հանրային կարծիքը յետոյ փոխուելիս մը կրէ, Պ. Զեմպրլէն դիտողութիւն մը պիտի չընէ ասիացի գործաւորներ աշխատցնելու խնդրոյն։ Գալով չինական գործաւորներուն, թրանսվալի կառավարութիւնը պաշտօնապէս զեկոյց մը չէ ստացած չինական գործաւորներ աշխատցնելու մասին։ Երեսփ. Ժողովը երկրորդ ընթերցումով ընդունեց օրինագիծը։

Քէբթաուն.—Բարեյոյսի Խորհրդարանին մէջ այսօր Նորէն ձեռք առնուեցան ընդհանուր ներման խնդիրը։ Յառաջդիմական երեսփոխան Պ. Օաց յոյս յայտնեց թէ միաձայնութիւն պիտի գոյանայ, որպէս զի դիտցուի որ յառաջդիմականները փափաքող են զգուշանալ որ եւ է վէճէ, պատերազմէ եռաջ։ Նախարարապետ Սըր Կորտոն Սբրիկ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը գրեթէ բոլորովին բացած է բանտերու դուռները։ Հիմա ինը հոգի միայն բանտարկուած են քաղաքակրթեալ պատերազմի կանոններուն անսաստած ըլլալնուն համար եւ թէ ընդհանուր ներում մը ատոնք ալ պիտի օգտուին։ Միւս պարագաներուն մէջ քուէարկութեան իրաւունքէ զրկումը ամէնէն թեթեւ պատիժն է։ Վիճաբանութեանց շարունակութիւնը ուրբաթ օրուան յետաձգուեցաւ։

Լոնտոն.—Այս առտուան լրագիրները Բիւթէրմարիցպուրկէն, Նաթալի մայրաքաղաք, հեռագիր մը կը հրատարակեն՝ ծանուցանող թէ Զուլուի երիտասարդ ցեղապետն՝ Տինիզուլայի ընթացքը մեծամեծ երկիւղներու պատճառ կ'ըլլայ։ Եւրոպացի ընտանիքները ծովեղերք փոխադրուեցան։ Տինիզուլա քանի մը տարի Սէնթ-Լուչն մնացած էր, ուրկէ մեկնեցաւ եօթը—ութը տարի առաջ, այն թուականին երբ Անգլիոյ կառավարութիւնը արտօնեց զայն Զուլուլանտ վերադառնալու։

ՌՈՒՍԻԱ

Ֆինլանտիա.— Արտաքսումներ.— Բիւնեվի մէջ.— Անհրելի արկած մը։

Լոնտոն, 28 յուլիս.—Թայմզ այս առտուան իր թերթին մէջ կը հրատարակէ Հելսինկիֆորսի իր թղթակցին մէկ հեռագիրը՝ ծանուցանող թէ Պ. Սթէնսթրոմի արտաքսումովը տասնուութի բարձրացած է ֆինլանտացի տարագրեալներուն թիւը։ Անցեալ ապրիլին Պ. Սթրէնսթրոմ, քաղաքապետ Հանկոյի, պաշտօնանկ եղաւ, ինչպէս բոլոր քաղաքապետերը Նիլլանտի ու Վիպորկի նահանգներուն։ Յետոյ Հանկոյի թաղապետական Խորհուրդը նոյն Խորհուրդին մէջ իրաւագէտ խորհրդականի պաշտօնը տուաւ Պ. Սթէնսթրոմի։ Բէկոբոտով զօրավարը հրաւիրեց Պ. Սթէնսթրոմը որ մերժէ այդ պաշտօնը, սակայն չհամակերպեցաւ. ատոր վրայ հրաման տրուեցաւ Սթէնսթրոմի որ երկրէն հեռանայ։ Այդ անձը երբեմն անդամակցած է Իրլանտայի նահանգային ժողովին։ Նաեւ անդամ էր քաղաքացիներու ժողովին ու դատական յանձնաժողովին։

Բէռլին.— Ռուսիոյ Սինոդին ընդհանուր դատախազին հրամանով, Բիւնեվի եպիսկոպոսը ծանոյց իր թեմին կղերներուն՝ իրենց ազդեցութիւնը բանեցնել օրթոտոքս ժողովուրդին վրայ եւ աշխատիլ անհետացնելու կրօնական ատելութեան զգացումը Հրեաներուն դէմ։

—Շալաթէվա գիւղը, Տոնի նահանգին մէջ, թատր հանդիսացաւ ահեղի արկածի մը։ Հունձքէ վերադարձող երեսուն երեք դեռատի աղջիկներ, շտեմարանոցի մը մէջ հաւաքուած էին՝ հանգչելու, երբ քանի մը երիտասարդ գիւղացիներ ուզեցին անոնց քով երթալ սիրաբանելու։ Աղջիկները, ատոնցմէ ազատելու համար, խնդրեցին պանդոկէն որ դուրսէն փակէ դուռը, վասն զի դուռը ներսէն կղպանք չունէր։ Աղջիկները հաղիւ թէ քնացած էին՝ հրդեհ ծագեցաւ։ Խեղճերը չկրնալով դուրս ելլել եւ ոչ ալ իրենց ձայնը լսելի ընել տալ, ամէնքն ալ ողջ այրեցան այդ շտեմարանոցին մէջ, որուն փայտանկիներուն տակէն գտնուեցան անոնց ածխացած մարմինները։ Կը կարծուի թէ սիրաբանել ուզող երիտասարդները այդ հրդեհը ձգած են, մերժման վրէժը լուծելու համար։

ԱՆԴԼԻԱ

Էտուարտ Լ. Մարիենպատի մէջ.— Վեհապետական տեսակցութիւններ.— Երկաթուղիի արկած։

Լոնտոն, 27 յուլիս. — Սթանտարտին Տարմշթատի թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ.—«Մոտոդ աղբիւրէ կը տեղեկանամ թէ Անգլիոյ թագաւորը սեպտեմբերին Դերմանիա պտի ուղեւորի։ Հաւանական է որ Էտուարտ Լ. այս տարի, իր առաջորդութեան համաձայն, Հոմբուրգի Ջերմուկները երթայ, Թաուռնուսի լեռներուն մէջ, այլ Մարիէնպատ երթայ եւ Պոհեմիա։ Յետոյ Անգլիոյ թագաւորը Լոնտոն պիտի դառնայ՝ Տարմշթատէն անցնելով, ուր պիտի հանդիպի Ռուսիոյ կայսեր ու կայսրուհիին եւ Հէսի մեծ դուքսին ու մեծ դքսուհիին։ Դերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին ալ Վիսպատէնէն Տարմշթատ պիտի երթան՝ ողջունելու Էտուարտ Լ.ը ու Զարը։ Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին քիչ ետքը Վիսպատէն պիտի երթան, փոխադարձ այցելութիւնն տալու Դերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհիին։

—Զբօսական կառախումբ մը որ Մանկղէն բաղմաթիւ անձեր կլասկօ կը տանէր, Սէնթ-Ինքի կայարանին մէջ ընդհարում մը ունեցաւ ուրիշ կառախումբի մը հետ։ Առաջին երկու վագոնները որոնց մէջ բաղմութիւն ուղեւորներ կային, կտոր կտոր եղան. տասը հոգի անմիջապէս մեռան եւ քիչ ետքն ալ չորս հոգի։ Տասնըհինգի չափ վիրաւորներ ալ հիւանդանոց տարուեցան։ Կառավարութիւնը մեքենավարը ու հնոցպանը չվիրաւորուեցան։

ԼԷՈՆ ԺԴ. ՊԱՊԸ

Կարտինալներու իրաւունքը։ — Վատիկանի մէջ։— Կարտինալներու ժողովին եօթներորդ նիստը.— Հաւանական ընտրելիները.— Տեսակցութիւն իտալական նախարարի մը հետ.— Պապին մահուան արձանագրութիւնը.— Զեկոյց։

Հռոմ, 28 յուլիս.—Լէոն ԺԴ. Պապին յաջորդել ուզող կարտինալները, երէկ, ինքզինքին թեկնածու առաջարկեցին։ Ամբողջ օրը, կարտինալներու եւ անոնց ջերմ կուսակիցներուն կառքերը կ'երթեւեկէին անվերջանալի կերպով։ Այնէնէն աւելի ուշադրութիւն դարձուած է օտար ազգի կարտինալներուն վրայ։ Լէոն ԺԴ.ի մանը ոչ միայն սուրդի մատնած է Վատիկանի պաշտօնատարները, այլ եւ անոնցմէ շատերուն պաշտօնէ դադարման ալ պատճառ եղած է, որովհետեւ նոր Պապը ինք պէտք է անուանէ պաշտօնատարները։

—Կարտինալները, երէկ, վիճակահանութիւն քաշեցին, իրենց յայտնաժիները որոշելու համար, ուր պիտի բնակին Պապընտիր Ժողովին ատեն։ Ութը կարտինալներ չկրցին իրենց ձեռքերը խոթել կարմիր թաւիշէ այն քսակին մէջ, ուր կային յարկարաժիններու թիւերը։ Իրենց տկարութեան կամ տարիքոտ ըլլալուն պատճառաւ՝ մանաւոր սենեակներ պիտի տրուին անոնց, Սէքստեան մատուռին ուղղութեան վրայ, ուր պիտի դումարուի Պապընտիր Ժողովը։

—Թիռունեկներու կարտինալներ, երէկ առտու ներկայ գտնուեցան կարտինալներու Ժողովի եօթերորդ նիստին։ Օտարազգի կարտինալները մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ եղան իտալացի կարտինալներու կողմէ։ Մասնաւորապէս կիպպլենս կարտինալը համակիր ընդունելութիւն գտաւ։ Նաեւ դիտուեցաւ այն երկար տեսակցութիւնը զոր Ռամբոլլա կարդինալը յաջորդաբար ունեցաւ Բէրրօ եւ Մաթիէօ կարտինալներուն հետ։ Սանչա ի Հէրվաս կարտինալը, Թոլէդոյի արքեպիսկոպոս, կարտինալներու Ժողովին հաղորդեց Սպանիոյ արքայական ընտանիքին ցաւակցութիւնները։ Պապընտիր Ժողովին մարէշալ՝ Զիկի իշխանը, ժողովին աւարտումն յետոյ, սովորական այցելութիւնները տուաւ օտարազգի կարտինալներուն։ Կը կարծուի թէ կարտինալներու Ժողովին կողմէ տէրութեանց զրկուած զեկոյցը համանման է Պիոս Թ.ի մահուան ատեն զրկուածին, եւ կը բողոքէ Պապութեան եղած զրկումին դէմ՝ Հռոմի գրասենեակով։ Բանի մը կարտինալներ առաջարկեցին որ օդին տաքութեան պատճառաւ՝ Բօլին մատուռին մէջ կատարուելիք նախապատրաստական արարողութիւնները աւելի կանուխ կատարուին, որպէս զի կարելի ըլլայ առտուան ժամը տասնին ատենները քուէարկել։

—Առ այժմ Ռամբոլլա եւ Կոթթի կարտինալներուն ընտրելիութիւնը մէկ կողմ տրուած է։ Անոնց կուսակիցները քուէներն կը միացնեն տի Բիւթթրո կարտինալին վրայ։ Դատառներու իբր թեկնածու չեն ներկայանար։ Տի Բիւթթրո կարտինալը եօթանասունըհինգ տարեկան ըլլալուն, իսկ Ռամբոլլա կարդինալ ալ Մատրիտի Պապական նուիրակ եղած ըլլալուն՝ հաւանական է որ ընտրուին։ Սպանիոյ եպիսկոպոսները ու կարտինալ Վիվէս ուժ պիտի տան Ռամբոլլայի ընտրելիութեան։ Ֆրանսայի կառավարութեան կողմէ ալ աջակցութիւն պիտի գտնէ եւ Իտալիա չպիտի հակառակի։ Թշնամի չունի Ռամբոլլա կարտինալը. ո եւ է գէշ յիշատակ չէ թողած ո՛չ Պրազիլիայի, ո՛չ Միւնիխիի եւ ո՛չ ալ Մատրիտի մէջ։ Հաճելի ու բարի է։ Փայտուն բարեմտութեան մը երեւութին տակ նրբամիտ է։ Վերջապէս անձնապատուութեան տէր ու դէմքով հաճելի անձնաւորութիւն մըն է։ Ռամբոլլայի տասնվեցք քուէներուն թիւը 18, իսկ Տի Բիւթթրոյինը 5–6 կը հաշուի։ Այս թիւը արդելք պիտի ըլլայ Սէրգիինօ Վանուելլի կարտինալին ընտրութեան՝ երկրորդ քուէարկութեան ատեն։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ, կաթոլիկ եկեղեցիին ենթարկուած տննպատասխանգամանքներուն պատճառաւ, Պապընտիր Ժողովին մեծամասնութիւնը պիտի չանայ ընտրել ոչ թէ թոյլ, այլ չափաւոր ու ուրոյ քաղաքականութիւն ու վարդապետութիւն ունեցող կարտինալ մը։ Կարտինալները թուով 62 պիտի ըլլան, եւ Պապին ընտրութեան համար անհրաժեշտ եղող մեծամասնութիւնը՝ 42 քուէ։

— Օրարդող մը կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցեր է իտալական նախարարի մը հետ, Պապին ընտրութեան մասին։ Նախարարը նաեւ յայտարարեր է թէ իտալական կառավարութիւնը որոշած է ո եւ է ազդեցութիւն չընեցնել Պապընտիր Ժողովին վրայ, եւ ատոր ալ պատճառը սա է թէ կառավարութիւնը գիտէր որ այդ Ժողովը ինչ տրամադրութիւններ ունի իր նկատմամբ։ «Անտարակոյս կ'ըսէ նախարարը, իտալացի կարտինալ-արքեպիսկոպոսները լաւ յարաբերութիւններ ունին իտալական իշխանութեանց հետ, բայց անոնցմէ եւ ոչ մէկը կառավարութեան վստահելի մէկ անձն է։ Հեռուտեսար՝ Իտալիա պապական ո եւ է ընտրելի չունի։ Ինչ որ կը փափագի, սա է թէ նոր Պապը հայտարար ըլլայ։ Բայց որքան ալ անիրաւախոհ ըլլայ, չի կրնար Պիոս Թ.ի եւ Լէոն ԺԴ.ի չափ անիրաւախոհ ըլլալ։» Նախարարը ըսեր է թէ յուսալի է որ երկրորդ քուէարկութիւնը վճռական ըլլայ ու նոր Պապը հռչակուի յառաջիկայ կիրակի։ «Զբոյցները կը շարունակեն թէ նոր Պապը իր օրհնութիւնը պիտի տայ ժողովրդեան՝ Վատիկանի վերի յարկէն։ Բայց կը յարէ նախարարը, դէպի աւանդութիւնները կատարուած այս վերադարձէն պէտք չէ հետեւցնել թէ մեծ փոփոխութիւններ հաւանական ըլլան Վատիկանի ընթացքին մէջ։ Նոր Պապը, ո՛վ որ ալ ըլլայ, Վատիկանի գերութեան կեղծիքը պիտի ուսնենայ։ Այսինքն ո եւ է հաշտարար փորձ պիտի վանէ իր քաղաքականութենէն կամ չպիտի ուզէ կարգադրութեան եղանակ մը փարել Իտալիոյ հետ։ Մնաց որ, ուրիշ ո եւ է լուծում փափագելի չէր ո՛չ Վատիկանի եւ ոչ ալ Իտալիոյ համար։ Այս վերջինը միակ բան մը կ'օգուէ, Վատիկան հանդարտ ձգէ զինքը։

—Ավվընիրէ տ'Իթալիա, կաթոլիկ օրկանը, կը ծանուցանէ թէ Պապին մահուան արձանագրութիւնը, քաղաքապետին հրամանով, արձանագրութեանց տումարին այն մասին մէջ կատարուած է, որ յատկացուած է Հռոմի մէջ բնակութիւն չունեցողներուն։

Բէօլն, 28 յուլիս.—Օտար լրագիրներ քանիցս յայտարարեցին թէ Գերմանիա իր ազդեցութիւնը ի գործ կը դնէ, կարտինալ Ռամբոլլայի ընտրութիւնը չյաջողցնելու համար։ Վերջերս կարտինալ Նավա, Քաթանայի արքեպիսկոպոս, որ Ռամբոլլայի ընտրելիութեան կուսակից է, զարմանք կը յայտնէ որ Գերմանիա կը հակառակի այդ ընտրութեան, մինչ Պերլինէն է որ ներքոյներ կու գային հանդուցեալ Պապին քաղաքականութեան նըկատմամբ, որոնց սերտ կերպով խառնուած էր կարտինալ Ռամբոլլայի անունը։ Պապական ընտրութեան մէջ Գերմանիոյ բանեցելիք ազդեցութեան մասին չրլած զրոյցները սխալ են։ Գերմանիա բացարձակապէս որոշած է ո եւ է ազդեցութիւն չբանեցնել զերման ու օտարազգի կարտինալներու վրայ եւ չհակառակիլ կամ ուժ չտալ ո եւ է թեկնածուի, ո՛վ որ ալ ըլլայ ան։ Այդ որոշումը պիտի կիրարկուի թէ՛ կարտինալ Ռամբոլլայի եւ թէ Պասպական խորին հետաքրքրող ո եւ է կարտինալի համար։

ՆԱՑՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսեւնաբոնական պայմանագրութիւն մը.— Մանչուրիոյ խնդիրը. — Ռուս գաղթականներ.— Ճաբոնի լրագիրները։

Լոնտոն, 28 յուլիս.—Սթանտարտին Պերլինի թղթակիցը կը հաղորդէ ռուսեւնաբոնական պայմանագրութեան մը պատմէնը՝ Թոքիոյի մէջ ստորագրուած այն թըլականին՝ այսինքն յունիս 12ին երբ Ռուսիոյ պատերազմական նախարար Քուրոբաթքին զօրավարը Ճաբոնի մայրաքաղաքը այցելեց։ Այդ պայմանագրութեան տրամադրութեանց համաձայն, Ռուսիա յանձն կ'առնէ կորելի եղածին չափ շուտով կատարել Մանչուրիոյ պարպուելուն երկրորդ մասը։ Ռուսիա չարգիլեր քանի մը նաւահանգիստներու բացումը տէրութեանց վաճառականութեանը համար. կը հաւանի ճաբոնական հիւպատոսութեանց հաստատման նոյն նաւահանգիստներուն մէջ։ Նաեւ Ճաբոնցիներու Մանչուրիա գաղթելուն։ Բարեյոյսի մէջ Ռուսիա չընդդիմանար այն պարագային, որով Ճաբոնները ձեռք անցընեն Սէուլ-Ուիճուի երկաթուղին արտօնութիւնը, ճաբոնական հիւպատոսներուն անուանումը եւ Բէլբարթ կղզին քանի մը կէսերուն վրայ ճաբոնական գոմիսէրներու առաքումը։ Պայմանագրութիւնը որ առժամապար ընդունուած է, վերջնական կերպով պիտի ստորագրուի Բեռերպարտի մէջ։ Ի՛նչուան նաեւ թէ Ռուսիա կը հաւանի բանալ կարգ մը նաւահանգիստներ, բացի Խարպինէն։

—Բուտրաթովիչ զօրավարին յանձնուեցաւ առեւտրական զինեալ վեց շոգենաւներու հրամանատարութիւնը՝ Լիաօ գետին վրայ։ Արդ իրողութիւնը նոր նըշան մը կը նկատուի Ռուսիոյ մտադրութեան՝ Նիու-Զուանկը պաշելու եւ նոյն գետին միւսը հրամայելու։

—Գաղաքային ու զինուորական բաղմաթիւ Ռուսեր վերջերս Մանչուրիա ղրկուեցան՝ նոյն տեղը կարելի եղածին չուտով գաղթականութիւն հաստատելու։ Այդ կերպով հարիւր հազար ռուսեր պիտի գտնուին Մանչուրիոյ մէջ, պարպուելու համար սահմանուած թուականէն առաջ։

Թոքիօ.—Ճաբոնի գլխաւոր լրագիրները այնպէս կը նկատեն թէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ զինուորական զօրութեան յաւելումը՝ աւելի երկիւղ ազդելու նպատակը ունի։ Նոյն թերթերը հանդարտ են ու վստահութիւն կը յայտնեն։

Բէրլին. — Նիու-Զուանկի ռուսական վարչութիւնը արգիլեց ցորենի արտածումը դէպի Ճաբոն։ Աւելցնում ամուն Ճաբոնցիները մեծաքանակ ցորեն գնեցին՝ հաւանօրէն պատերազմի ամէն պատահականութեան դէմ պատրաստ գտնուելու։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Վիլհելմ Բ.ի ընտրհաւատարութիւնները. — Գերման օդագնացները.—Անգլիա ու Գերմանիա։

Պերլին, 27 յուլիս.—Վիլհելմ կայսրը շնորհաւորութեան հեռագիր մը ուղղեց Պ. Պալինի, անօրէն Համպուրկ-Ամերիքա շոգենաւային Ընկերութեան, այն որոշման համար, որով նոյն Ընկերութեան շոգենաւերը ապէ վերջը Տուվր պիտի հանդիպին։ Վիլհելմ կայսրը, ըսելէ յետոյ թէ մեծ հաճոյք պատճառած են իրեն այն նպաստաւոր պայմանները, որոնցմով Բրիճց Սիկիզմունտ շոգենաւը Տուվր հասնելու դիպեցաւ, կը յայտարարէ թէ այդ որոշումը պիտի իրականացնէ «Անգլիոյ կողմէ իրեն եղած մաղթանք մը։ Նաեւ պիտի աշակցի զարգացնելու եւ ամրապնդելու բարեկամական յարաբերութիւնները որոնք այնքան տեսակէտներով գոյութիւն ունին երկու ազգերուն միջեւ։»

ԻՏԱԼԻԱՅԻ ԳՈՐԾԸ

Պարուքաներու ճնութիւնը.—Զուարճալի պատմութիւն մը.—Սպիտակ թռչունը տուր։

Բարիզ, 28 յուլիս.—Տիկին Իւմպէր, Ֆրէսէրիք Իւմպէր ու փաստաբանները, երէկ, քննեցին հինգ պարուքներ որոնք մեծ պարուքներուն մէկ մասը կը կազմեն։ Այդ քննութիւնը այսօր ալ պիտի շարունակուի։ Տիկին Իւմպէրի նկատմամբ զուարճալի մանրամասնէ մը կը պատմուի։ Ցայսմիկ է թէ տիկին Իւմպէր դատարանին նախագահէն արտօնութիւն ստացաւ գլխարկի քով մը եւ քանի մը գունատասեղներ գնելու։ Այդ արտօնութիւնը ձեռք բերելէն ետքը, տիկին Իւմպէր խնդրեց որ գլխարկին համար փետուր մը գնելու արտօնուի։ Այդ խնդիրքն ալ ընդունուեցաւ, բայց Թէրէզ սկսաւ մտածել եւ ըսաւ նախագահին.—«Սպիտակ թռչ սեւ փետուր առնելու եմ։ Սպիտակը անպարտ արձակուելուս ի պատիւ պիտի ըլլայ։ վասն զի վստահ եմ որ անպարտութեան վճիռ մը ձեռք պիտի բերեմ։ Բայց սեւ փետուրը խարդանչանը պիտի ըլլայ այս վիթխարի գործին սկիզբներէն ի վեր քաշած նեղութիւններուս։»

Ներքին Լուրեր

Սելամարդի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Անգլիոյ դեսպանատան երկրորդ թարգմանը, պանկանաւին հրամանատարը, ընտանիքը, հինգ սպաներ ու դեսպանատան քարտուղարներէն մէկը

—Հեռագրական Աժանա Նախօնալ Ընկերութեան տնօրէն Պ. Բարվալօ Դրաքէօյի նոր կամուրջին համար յատկահեւեր եւ փոքրադիր Նմոյշ մը մատոյց Մեծ-Եպարքոսին որ ծովային նախարարութեան ղրկեց զայն։

ՄԱԽՍՈՒՍԷՆ. — Հրաման տրուեցաւ ծովային նախարարութեան որ Մախսուսէի շրջենաւները կանոնաւորապէս երթեւեկեն Կ. Պոլսոյ եւ Սեւ Ծովի, Մարմարայի ու Միջերկրականի նաւահանգիստներուն միջեւ. նաեւ նաւորդէքներուն համար ալ ղեղէր ըլլան։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը Ծանօյց Անատոլի երկաթուղիին վարչութեան որ արմտիքներու փոխադրութեան համար դիւրութիւններ ընծայուին երկրագործներուն. նաեւ փոխադրութեան գիներուն համար ալ ղեղէր ըլլան։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ. — Ինչպէս ծանուցինք, երէկ վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարուեցաւ Տ. Եռաքիմ Ս. Պատրիարքին վրայ։ Այդ գործողութիւնը անհրաժեշտ դատուած էր՝ երիկամունքին մէջ գտնուած քարը դուրս հանելու համար։ Գործողութիւնը Պատրիարքարանի մէջ Ն. Սրբազնութեան ննջասենեակին մէջ կատարեց Տոքդ. Բալիտա՝ Տոքդ. Գամպուրօղլլը եւ Սկաւրտէոսի հետ։ Ներկայ էին նաեւ Տոքդ. Սաանուտիս, Սարանթիս եւ Մէլանխրինոս։ Այս վերջինը Ս. Պատրիարքին անձնական բժիշկն է։ Գործողութիւնը տեւեց երկու ժամ։ Տ. Եռաքիմ Գ. լաւ տեսակ, հակառակ դղրացած ցաւերուն։ Գործողութիւնը առանց քլոռոֆորմի կատարուեցաւ եւ կատարելապէս յաջողեցաւ։ Երիկամունքին քարը կարը կարը ընելով դուրս հանեցին։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն մէջ կարուեր՝ փոփոխութիւններ կատարուեցան՝ Մէհմէտ Ռիֆաթ փաշան ծովային սպայակոյտին նախագահ անուանուելուն առթիւ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան հրաման տրուեցաւ չենել տալ այն ոսկեթել ու ոգեմանդէ կոճակներով «ֆէրմէն»ն որ, ըստ սովորութեան, ամէն տարի կը ղրկուի Մէքքէի Էմիրին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՎԱՐՁԵՐԸ.—Ինչպէս յայտնի է, վերջերս հեռագիրներու վարձքերը ղեղչուեցան եւ տարի տեւեանքով հեռագիրներուն հասոյթները աւելցան։ Մեծ-Եպարքոսը նկատելով որ քանի մը նահանգներու համար որոշուած վարձքերը անչարմար են, որով հեռագրական հաղորդակցութիւնները պէտք եղածին պէս չեն աւելցած, եւ նկատելով որ եթէ վարձքերը չափաւոր քանակութեան մը վերածուին, հասոյթը անգամ մը եւս պիտի աւելնայ, հարկ եղած հրահանգը տուաւ պատկանեալ պաշտօնարաններուն։ Պետական Խորհուրդն ալ այդ մասին խորհրդակցութիւն կը կատարէ։

ՓԱՇԱ ԵՒ ԱԾՈՒԽ. — Քաղաքապետութիւնը Ծանօյց ամէն կողմ որ մինչեւ ձմեռ պէտք եղածին չափ փայտ եւ տաքուխ ղրկուի Կ. Պոլիս, որպէս զի ձմեռը ժողովուրդը նեղութիւն չքաշէ այդ առթիւ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ոստիկան-ղինուորներու գունդերուն վերակազմութեան գործողութիւնները փութալ կատարելու մասին հրահանգ տրուեցաւ պատկանեալ պաշտօնեաներուն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ մէջ հասատուելիք հանքաքանութեան վարժարանին համար պատրաստուած ծրագիրները շուտով քննելու մասին հրահանգ տրուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Քաղաքապետ Բրտվան փաշա հրամայեց հանրային առողջապահական յանձնաժողովին որուն նախագահն է Ցանս փաշա, քննել նաեւ Ոսկեղջիւրի երկու եղերքները։ Այդ յանձնաժողովը չորեքշաբթի օրը գործի ձեռնարկեց։ Կ'այցելէ տուները, խաները, խանութները եւ գլխաւորաբար այն տեղերը, ուր համախռնում կայ։

—Դամասկոսի մէջ յուլիս 15 ին քուլիայէ երկու դէպքեր ու երկու մահեր պատահեր են։ Համայի մէջ յուլիս 14 ին 3 դէպք եւ 8 մահ։ Հոմսի մէջ 6 դէպք եւ 3 մահ։ Կայլանիայի մէջ բաւական կը ճարակի քոլէրան։ Ճիսրը Շուսուրի մէջ յուլիս 15ին 17 դէպք ու 12 մահ։

ԱՇՆՈՐՈՂԻ Հիլանտար վանքէն պատգամաւորութիւն մը, կ'ըսէ Մոնիդէօռ, Պէլկրատ ուղեւորեր է՝ ողջունելու Սերպիոյ թագաւորը։

ՍՈՖԻԱՅԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Ֆէրտինանտ իշխանը, արտասահման ուղեւորելէ առաջ, Պ. Զանքով, համանուն կուսակցութեան պետը, ունկնդրութիւն մը խնդրեր է, բայց չէ ընդունուեր։

ԱՄՍԱԹՈՆԱ.—Ելմտական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութեան մայր տուարի դիւանին անթոչակ պաշտօնեաներէն Ապտուլլահ Խայրի էֆ. վիրաբուժական գործողութեան մը հետեւանքով ոտքը կորուած ըլլալով, չի կրնար յանձնել իր պաշտօնատեղին։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով այդ պարագան, ինչպէս նաեւ Ապտուլլահ Խայրի էֆ.ի կայացութեան կարօտ վիճակ մը ունենալը, հրամայեց հարիւր լիրան ղրուշի ամսաթոշակ մը յատկացնել անոր։

ՀԻՆ ԲԵՐԴԵՐԸ.—Սպարապետի Դրան կողմէ հրահանգ արուեցաւ բոլոր զօրանոցներուն որ զինուորական յանձնաժողովներ քննեն օսմ. երկիրներու մէջ գտնուած բերդերը, որպէս զի անոնք որ զինուորական կարեւորութիւն մը չունին եւ կամ հնութիւն մը չեն, յայտնի ըլլան։ Այդ մասին տեղեկագիրներ պիտի պատրաստուին եւ նոյն բերդերու քարտէզներուն հետ Սպարապետի Դուռը պիտի ղրկուին։

ԹՈՔԱՏԻ մէջ, տեղական հանգանակութեամբ, զօրանոց մը պիտի կառուցուի։

ԳՈՆԵԱՑԻՆ կը գրեն թէ, այս տարի, նահանգին բոլոր հասոյթները աւելի պիտի ըլլան, նախորդ տարիներու հետ բաղդատելով։

ՍԵՐՊԻՈՑ դեսպանատան գործակատար Պ. Քրիսթիչ, առջի օրը, Ֆէնէր երթալով տեսակցեցաւ Ցուհաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ Միհեհա մարդասիրաբանաւը, ուր կը գտնուին 180 նաւային ուսանողներ, երէկ առտու Վասիլէքէն անցնելով դէպի Միջերկրական ուղեւորեցաւ։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ՊԱՐՏԳԻ վարչութեան անցեալ յունիս ամսուան հասոյթներու ցուցակէն կ'երեւայ թէ հասոյթներու գումարը եղած է 351,098 օսմ. ոսկի, մինչ 1902 տարւոյ միեւնոյն ամսուան մէջ՝ 317,153 ոսկի եղած էր։ Թղթեալ հասոյթներու արդիւնքը 12,497 ոսկիի յաւելում մը ունեցած է, եւ ծխախոտի տասանորդի արդիւնքը՝ 3,778 ոսկիի։ Անցեալ յունիս ամսուան մէջ, յաւելման մնացած մասը առաջ եկած Բումէլիի հարկերու մէկ մասին վճարումն։ Ներկայ ելմտական տարւոյ առաջին ամիսներու ամբողջական հասոյթը եղած է 921,004 օսմ. ոսկի, այսինքն՝ 121,000 ոսկիի յաւելում մը՝ նախորդ տարւոյ միեւնոյն շրջանի հասոյթներուն վրայ։ Այս յաւելումը գոյացած է թղթեալ հասոյթներու (27,000 օսմ. ոսկի), ծխախոտի տասանորդի (58,000 ոսկի) յաւելումներէն եւ Բումէլիի հարկի հաւելոյն եղած երեք մասնավճարներէ։

ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը թերգիր մը մատոյց Բ. Դրան, առաջարկելով որ առանց արտօնութեան անտառներէն փայտ կտրողները խստիւ պատժուին. նաեւ կարգ մը միջոցներ ցոյց կուտայ անտառները պէտք եղածին պէս պահպանելու համար։ Այդ ծրագիրը յանձնուեցաւ պետական Խորհուրդին։

ՇԷՆՔԵՐԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ գաւառներուն մէջ տուները եւ այլն առողջապահական ու ճարտարապետական կանոններու բոլորովին անհամապատասխան կերպով կը շինուին, հարկ դատեց որ այդ մասին եղած օրէնքին արտադրութիւնները փոփոխութիւններ կրեն։ Խնդիրը պիտի յանձնուի պետական Խորհուրդին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ հեռագրական ու թղթատարական անօրէն կարգադրեցաւ Մէրսինի անօրէն Համտի էֆ.։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը Սուրիոյ ծովեզերքին՝ սուրիական Տրիպոլսէն մինչեւ Սայտա, ժամանումներուն դէմ 48 ժամուան քարանթինա հաստատեց։

ՀԱՄԵՍՏ ՈՍՏԻԿԱՆ ՄԸ.— Դերմանիոյ դեսպանատան գործակատար Պառոն ֆոն Վանկենհայմ, քանի մը օր առաջ, շոգեմակոյկէն Թարապիոյ դեսպանատան քարափը ելլելու պահուն, գրպանէն դիպուածով ծոլ ինկաւ ակնակուռ եւ թանկագին ընչաւուի մը որ հազար եօթը հարիւր ոսկի կ'արժէ։ Դեսպանատան պաշտօնեաները թէեւ բաւական խուզարկութիւն կատարեցին, սակայն չկրցան գտնել։ Թարապիոյ ոստիկաններէն Հալիմ էֆ. իմանալով հետեւեալ առտուն նոյն տեղը գնաց, ծովը մտաւ եւ բաւական խուզարկութիւններ կատարելէ եաքը, գտաւ ընչաւուիը, եւ իսկոյն Պառոն Վանհենհայմի յանձնեց։ Պառոնը չատ գոհ մնալով շնորհակալութիւն յայտնեց եւ ուզեց տասնրինգ ոսկի պարգեւ տալ, սակայն ոստիկանը շնորհակալ ըլլալով հանդերձ չընդունեց եւ ըսաւ թէ իր պարտքը կատարած է միայն։ Պէյլիքճիի հրամանատար Հաճի Հասան փաշա իմանալով Հալիմ էֆ.ի այդ հանգամանքը, երրորդ կարգի գոմիսէրութեան բարձրացուց զայն։

ԹՐԱՄՈՒԷԻ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ ժամ 8ին Թէբէ Պաշիի պարտէզին առջեւ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Եօթը տարեկան աղայ մը՝ Ֆաիզ Թրամուէի կառքի մը տակ մնալով գլուխէն ու ողնայարէն վիրաւորուեցաւ եւ իսկոյն մեռաւ։ Կառապանը՝ Մէհմէտ ձերբակալուեցաւ։

ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր Քոնքորտիլի ամառնային թատրոնին թատերաբեմին մէջ, դերասաններու չափազանց ցատկելէն, լոմպար մը չրջելով, հրդեհ առաջ եկաւ եւ վարագոյրները բռնկեցան, սակայն անմիջական օգնութիւններով կարելի եղաւ առաջքը առնել։ Դերասանները ու դերասանուհիները վախերուն թատերաբեմէն վար նետուեցան։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Սկիւտարի Թոփխանէլիօղլի կողմը, պանդուխտներու հիւանդանոցին բժշկապետ Ահմէտ փաշայի տունէն, առջի գիշերը, 120 ոսկիի գոնարեղէններ գողցուեցան։ Խոնարհ Մէհմէտ փախած ըլլալով, ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ զայն ձերբակալելու համար, վասն զի գողութեան հեղինակը կը նկատուի։

ՀՐԴԵՀ.—Ղալաթիոյ Այի Նիքօլա եկեղեցիին մօտ Պիլարս օթէլին երկրորդ յարկէն, առջի գիշերը, հրդեհ ծագեցաւ։ Տախտակամածը, անկողինները եւ այլն միայն այրեցան։ Սենեակին մէջ քարիւղի պարապ չիլ մը, պատրոյգներ կային եւ քարիւղի հոտ ալ կար, օթէլն ալ ապահովագրուած է, որով կասկած կայ թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է։ Այդ չենքը վարձած է աւարիցի կին մը Վանտէ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

ԶՈՐՐՈՐԴ ԷՋԻ ԹԵՐԹՈՆԸ

«Կտրուած Ձեռքը»ին, որ այնքան բուռն ու անսովոր հետաքրքրութեամբ կը կարդացուի մեր ընթերցողներուն կողմէ, պիտի յաջորդէ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

նոյն վէպին շարունակութիւնը՝ զոր պիտի հրատարակենք երեքշաբթի օրէն սկսեալ։ Այս նոր հատորն ալ ծայր ասպՀան շահեկան, ինչպէս Ֆորթիւնէ տը Պուակոպէի ամէն վէպերը, հեւ ի հեւ պիտի պահէ ընթերցողին հետաքրքրութիւնը, հետզհետէ սրելով վէպի ընթացքին մէջ։

Իր անունին չափ գեղեցիկ այս վէպը կ'արժէ կարդալ յառաջիկայ երեքշաբթի օրուընէ՝ երբ պիտի հրատարակուի

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ.

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիւրիկ-Փաշայէն յետոյ կարգը եկած է Սամաթիոյ ազգ. երկաթ վարժարաններուն, իրենց ուսուցչական մարմինը փոխելու ամբողջովին։ Անուշտ Թաղ. Խորհուրդը կարող ու ծանօթ ուսուցիչ մը պիտի հրաւիրէ Տնօրէնութեան պաշտօնին, որ արդէն իսկ վարած ըլլայ տեսչական պաշտօններ, վարժարանները բարեկարգ ու նախանձելի վիճակի մը մէջ դնելու համար։

—Կիւրիկեոյ Ս. Կաթողիկոսին անդրանիկ կոնդակը Պոլսոյ եւ գաւառներու եկեղեցիներուն մէջ կարդացուելու մասին Ս. Պատրիարքը պաշտօնագիր մը ուղղած է Տ. Սահակ Մրբազան, ինչպէս որոշուած էր Խառն Ժողովին մէջ։ Այս պաշտօնագրին մէջ Ս. Պատրիարքը Աղդ. Կեդր. Վարչութեան կողմէ կը գովէ Ս. Կաթողիկոսին նախանձախնդիր ոգին, զոր ցոյց տուած է միշտ Հայ. Առաքելական Ս. Եկեղեցիին փառքը անստուեր եւ միութիւնը տնտժան պահելու համար. կ'ըսէ թէ Խառն Ժողովը մեծ գոհութեամբ տեսած է որ միեւնոյն ոգին կը փայլի իր կոնդակին մէջ. կը հոչակէ Մայր Աթոռին գերակայութիւնը, աշխարհի ամէն կողմը տարածուած Հայոց Հայրապետին ընդհանրականութեան անելելի սկզբունքները, որոնց սերտիւ յարած է աշխարհի ամէն կողմը, ինչպէս Կիլիկիա տարածուած ամբողջ ազգը, եւ զորս ի զուր փորձեցին եղծանել կարգ մը ունայնասէր եւ կարճամիտ անձեր։ Ս. Պատրիարքը յոյս կը յայտնէ թէ Կիրիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը իր գործերուն մէջ առաջնորդուած նոյն ոգիէն, պիտի կրնայ մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցանել Հայ. Եկեղեցիին, եւ արծարծելով ամէնուն սրտին մէջ միեւնոյն զգացումը, ի դերեւ հանել այն հնարքները որոնք ժամանակ մը ի գործ դրուեցան ազգին եւ կեղեցական եւ վարչական միութեան մէջ պառակտում մը յառաջ բերելու համար։ Ամէնէն վերջը, Ազգ. Կեդ. Վարչութիւնը փութաքլելով հանդերձ որ ազգն ալ հաղորդ ըլլայ իրեն հետ այն քաղցր տպաւորութեան զոր կոնդակը ներգործած է իր ընտիր պարունակութեամբ, դիտել կու տայ թէ կոնդակները ուղղուած ըլլալով Կիլիկիոյ Թեմականներուն, Ս. Էջմիածնի յատուկ Վիճակներուն մէջ անոր ընթերցումը յարմար չպիտի ըլլար։

—Ուսուցչական ընտրելեաց արձանագրութեան գործողութիւնը երէկ տեղի ունեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ատոնց թիւը յանգած է 21ի որոնցմէ մէկը դաստիարակ ուսուցչութեան, երեքը մասնագիտութեան, հինգը օգնական մասնագէտի եւ 15ը օգնական ուսուցչութեան ընտրելիներ են։ Այս ընտրելիներուն 12ը կը վերաբերին իգական սեռի։ Քննութիւնները պիտի սկսին յառաջիկայ ուրբաթ օր։

—Մայրաքաղաքիս ազգ. նախակրթարանաց ներկայ տարւոյ շրջանաւարտից քննութիւնները նախնջեթաց օր սկսան կատարուիլ երկու շրջանակներու մէջ, Գումգաբուի Պէշճեան վարժարանին եւ Բերայի Լսանեան վարժարանին մէջ։ Ա. շրջանակի շրջանաւարտից թիւը յանգած է 49ի, իսկ երկրորդինը 54ի, որով ներկայ տարւոյ ազգ. վարժարանաց շրջանաւարտներու թիւը կը յանգի 103ի։ Ասոնցմէ 42ը աղջիկ եւ 61ը մանչ են։

—Պուլկարիոյ Հայոց Պատր. Փոխանորդ Տ. Վահան Ծ. Վրդ. Յակոբեան, որ հովուական պտոյտ մը կատարէ, Շումլայէն Վառնա հասեր է նախորդ շաբթուն եւ սիրալիր ընդունելութիւն մը գտեր է տեղւոյն ազգայիններուն կողմէ։

—Սրուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկ. Սրբեան՝ անձնապէս յարգանք մը ընծայելու համար լիւսատակին Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի, օրուն աշակերտած է ժամանակաւ, վաղն առաւօտ Ազգ. Հիւանդանոցի Ս. Փրկչի մատրան մէջ Պատարագ պիտի մատուցանէ Ն. Սրբազնութեան հոգւոյն համար։

—Պաֆրայէն կը գրեն մեզ.—«Հակառակ տարիներէ ի վեր վայելած ջերմեռանդ՝ այս տարի բարեպաշտութիւնը ունեցանք ականատես ըլլալու դպրոցական կանոնաւոր քննութեանց եւ պարգեւաբաշխութեան հանդէսի մը։ Քննութիւնք խիստ յաջող անցան եւ հանդէսին՝ որ կատարուեցաւ յետ աւարտման քննութեանց, կը նախագահէր Առաջն. Փոխանորդ Տ. Յովհաննէս քահանայ եւ ուր ներկայ էին ի մէջ այլոց քաղաքիս կառավարիչ Վասմ. Մուսա փաշա։ Հանդէսը բացուեցաւ Հաւատքի քայլերգով, որ տղայոց կողմէ երգուեցաւ յոտնկայս եւ ընկերութեամբ երգեհոնի մը։ Ցետոյ տեսուչը կարդաց վարժարանին տեղեկագիրը, տեղեկագիր մը, ուր տեղական պէտքերը մէկիկ մէկիկ պարզուած էին։ Հետզհետէ Թուրք-Հայ. Գրական. արտասանութիւններ եղան տղոց կողմէ եւ ամէն մէկ արտասանութիւնէ ետք եւրոպական երգեր՝ միշտ երգեհոնի ընկերակցութեամբ։ Հանդէսը փակուելու պահուն՝ կառավարիչ Մուսա փաշա խօսք առաւ եւ կրթութեան առաւելութեանց վրայ խօսելէ ետք մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնեց։

—Ուսումնական Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ եւ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

1. Կէպիկ-Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը ըստ յանձնարարութեան գրով մը մատուցած էր վարժարանին անցեալ չրջանին մատակարարութեան ելեւմտացոյցը։ Խորհուրդը նոյն վիճակացոյցէն համոզում գոյացնելով թէ վարժարանը 6000 ղրուշի բացառիկ նպաստ մը կը կարօտի, որոշեց ըստ խնդրանաց Թաղ. Խորհրդոյ, խնդրել Ս. Պատրիարքէն որ հաճի ստանալ վարժարանը գտնուած ձեռագործներուն վիճակահանութեան համար պէտք եղած արտօնութիւնը։— 2. Սկիւտարի երեք վարժարաններու մատակարարութեան միացման եւ բարձրագոյն նախակրթարանի մը հաստատման խնդրոյն մասին, տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ ուղղած պատասխանագրերուն վրայ, Խորհուրդը լսեց իր անդամներէն կարապետեան Պետրոս էֆ.ն որ միացման վերաբերեալ ծրագիր մը պատրաստելու վրայ է. եւ հետեւաբար արժան դատեց ներկայացնել առաջարկութեան նկատառումը յառաջիկայն Թողուլ։—3. Ասկէ առաջ «Առաջնորդ անգլիերէն լեզուի» անուամբ Վարժապետեան էֆ.ի կողմէ պատրաստուած գործը քննութեան ենթարկուած էր։ Խորհուրդը, կատարած քննութեան արդեանց վրայ յարմար չտեսաւ զայն վաւերացնել իբրեւ դասագիրք ազգ. վարժարանաց մէջ գործածուելու համար։—4. Կաղմական Կանոնագրին ինչ ինչ տրամադրութեանց վերաքննութեան մասին, որուն ձեռնարկուած էր ասկէ առաջ, Խորհուրդը նկատելով որ վարժարանական յառաջիկայ նոր կարգադրութեանց առթիւ ստիպողութիւն ունի 41րդ յօդուածին վերաքննութեան պէտքը, որ կը վերաբերի պաշտօնէից ընտրութեան, հրաժարման եւ արձակուրդի թաղակաց վերաբերեալ խնդրոց, սահմանեց այդ նպատակաւ եւ ըստ պահանջմանց ներկայ պարագայից, կանոնական տրամադրութեանց ծրագիր մը եւ որոնց ենթարկել զայն Ս. Պատրիարք Հօր հաճութեանն ու հաւանութեան եւ յետոյ գործադրութեան դնել։— 5. Որովհետեւ Խորհրդոյ չորս անդամները պիտի աշխատակցէին ուսուցչական ընտրելեաց ներկայ տարւոյ հարցաքննութեանց, որոշուեցաւ դադրեցնել նիստերը մինչեւ օգոստոս 15։

ՄԱՍԻՍ գրական չաբաթերթի այսօրուան թիւին բովանդակութիւնն է.—

Հանգիստ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի։— Հայ կնոջ սեռային բարոյականը. ՅՈՎՀ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ։— Ճակատագրային տուամեր. ԶԻՖԹԼ-ՍԱՐԱՖ։— Ինկած կիներ (Նօրավէպ) Վ. ՄԱԼԼԷՋԵԱՆ։—Վաղուան Պապը. Ո՞վ պիտի յաջորդէ Լէոն ԺԳ.ի. Χ։—Սեռհնաս (Ոտանաւոր) Ե. ԴՕԼԱՆՃԵԱՆ։—Քաղաքական տեսութիւն. Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ։— Խմբագրական նօթեր։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ որ վարժարանին նոր տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտ. 1ին. ուստի Ա. կարգը մտնել փափաքող աշակերտները կը հրաւիրուին ներկայանալ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, ամէն առաւօտ մինչեւ ժամը 4 (Ը. Թ.) արձանագրուելու եւ ստանալու համար մտից քննութեանց ծրագիրը։ Մտից քննութիւնները պիտի կատարուին յառաջիկայ օգոստ. 25 Բշ. եւ 26 Գշ. օրերը։

(Խնամակալութիւն)

3—6

ՀԱՅ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Մ Ա Դ Ն Ի Ս Ա

Վարժարանս իր Բ. տարեշրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ սեպտեմբեր 1/14ին Բշ. օր։ Ցերեկեաներու տարեթուականն է 10 մէջիտ, ամսական մէյմէկ մէջիտ վճարելի, իսկ գիշերօթիկներունը 12 օսմ. ոսկի, կէսը կանխիկ, կէսն ալ յունուարին վճարելի։

Վարժարանս ունի կեդր. Ուսումն. Խորհուրդի հրատարակած կազմական կանոնագրին եւ ժամանակիս պահանջումներուն համաձայն ծրագիր մը որ կը տրամադրէ գլխաւորապէս բարոյական առողջ դաստիարակութիւն մը եւ մտաւորական զարգացման անհրաժեշտ եղող ամենակարեւոր ուսումները եւ առողջապահութիւն ու մարմնամարզ, ինչպէս նաեւ հայերէն, տաճկերէն, անգլիերէն եւ գաղղիերէն լեզուները, որոնց իւրաքանչիւրը կ'աւանդուի նոյն ուսման ու լեզուին հմուտ մասնագէտ դասատուներու միջոցաւ։

Բանակցութեան եւ աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ Գր. էֆ. Էօլմէզեան, տեսուչ Հայ-Ամերիկեան վարժարանին ի Մաղնիսա։

Վարժարանիս համար գ'ուղուի դաստիարակ-ուսուցիչ մը որ գիտնայ նաեւ անգլիերէն։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՀՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼԻ)

ՎԻԵՆՆԱ, 31 յուլիս.—Պուլկարիոյ իշխանը երէկ իրիկուան հոս ժամանեց մօրը հետ, եւ իսկոյն Մուրանէի ուղեւորեցաւ, Հունգարիոյ մէջ։

ԲԻՇԹԱ.— Նախկին երեսփոխան Պ. Ճէնէս յայտարարութիւն մը կը հրատարակէ՝ աղդուապէս հերքելով այն ըսուածները թէ ինք փորձած ըլլայ Պ. Բարը բաժնել ընդդիմադիր կուսակցութենէն։

—Երեսփ. Ժողովը, այսօր, վիճաբանեցաւ՝ ընդդիմադիր երեսփոխան մը նոյն կուսակցութենէն հեռացնելու համար եղած փորձին վրայ։ Պ. Բոչուէթ յայտարարեց թէ քանի որ Ֆիումէի կառավարիչ Զաւարի կոմսը, բարեկամ նախարարապետին, խոստովանած է թէ կաշառելու այդ փորձին հեղինակն է, կարելի է կասկածիլ թէ այս վերջինն ալ մասնակից է նոյն գործին։ Ամենապետին առաջարկութեամբ Երեսփ. Ժողովը իր նիստերը դադրեցուց մինչեւ օգոստոս 10, սակայն նոյն գործին համար կազմուած յանձնաժողովը իր քննութիւնները պիտի չարունակէ, անհրաժեշտ եղած մանրամասն տեղեկութիւնները ստանալով։

—Նոյն յանձնաժողովին այս իրիկուան նիստին մէջ Պ. Բար մանրամասնօրէն պատմեց զինքը կաշառելու համար եղած փորձը։ Ցետոյ Ֆիումէի կառավարիչ Զաւարի կոմսը յայտարարեց թէ Պ. Ճէնէսի յանձնած է խնդրոյ առարկայ եղած գումարը, որպէս զի վերջ գտնեն վիճաբանութեանց խափանումները։ Ամենապետը ընդունեցաւ՝ զայն։ Ուստի ըլլալով որ ներկայ դէպքերը կատարուեցան ներկայ դրութեան դէմ պայքարը պէտք է չարունակուի։

ՀՌՈՄ.—Իրիկունը կատարուեցաւ պապական ընտրութեան ժողովին բացումը։ Վաթսուներկու կարտինալներ մտան ժողովատեղին։ Վանութէլլի կարտինալը, այդ առթիւ ճառ մը խօսելով, խրախուսեց ժողովականները որ Պապին ընտրութեան համար միայն Եկեղեցւոյ փրկութեանը մասին իրենց ունեցած հոգածութենէն ներշնչուին։ Ժողովատեղին բոլոր դուռները օւշադրութեամբ փակուեցան. միայն կարտինալները ու իրենց քարտուղարները ներսը մնացին։ Եկեղեցական շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ Բիւթրօ կարտինալը ընտրուելու ամէնէն լաւագոյն հնարաւորութիւնը ունի։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 31 յուլիս. — Հանրապետութեան Նախագահը ու արիկին Լուպէ Մարդէնի դղեակը գացին՝ ամառուան արձակուրդի համար։

—Նախարարապետ Պ. Բոմպ Շարանթ գնաց, ուր պիտի մնայ մինչեւ օգոստոս 7։ Հետեւեալ օրը ներկայ պիտի ըլլայ Մարսիլիոյ ընկերվարականներուն կողմէ ի պատիւ իրեն տրուելիք սեղանին։

ՀՌՈՄ.—Լէոն ԺԳ.ի յուղարկաւորութեան հանդէսը աւարտած ըլլալով, պապական ընտրութեան ժողովը այս իրիկուն սկսաւ։ Ռամբրոլլա կարթինալին ընտրութիւնը հաւանական կ'երեւայ։

ՍԷՆ-ՍԷՊԱՍԹԻՆ.—Այսօր արքայական պալատան մէջ թագաւորին հետ երկար խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան ելմտական նախարար Պ. Վիլլավէրտէ, պատերազմական նախարար Մունի մարքիզը եւ ֆրանսական դեսպան Պ. Բոնպոն։

ԲԵՇԹԱ.—Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը յայտարարեց թագաւոր-կայսր թէ վիճաբանութեանց խափանումը պիտի չարունակուի, մինչեւ որ ձեռք անցնէ իր պահանջումները։ Երեսփ. Ժողովին նիստերը դադրեցան մինչեւ օգոստոս 8։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Սանթոս Տիւմոն առաջարկեց պատերազմական նախարար Անարէ զօրավարին ղեկաւոր օդապարիկ հայթայթել պատերազմի ժամանակ գործածուելու համար։ Պատերազմական նախարարը հաւանեցաւ։

ՀՌՈՄ.— Կարտինալները իրենց դուռմարան մէջ որոշեցին պահանջել աշխարհային իշխանութիւնը։ Այս իմաստով բողոքագիր մը պիտի ուղղեն Տէրութեանց։

ՂԱԼԱՔԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 19 Յուլիս

Օսմ. Գոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	34	27 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	34	38 1/2
Ամէնէն վար գին	»	34	24 1/2
Բուլգարիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	126	25
Ամէնէն բարձր գին	»	127	25
Ամէնէն վար գին	»	126	—

ԲԱՑՈՒՄ 18 Յուլիս

Օսմ. Գոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Դ. Դ.	34	28
Բուլգարիի Երկաթուղի	Ֆր.	126	37
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէտի		17	33
Օսմ. Պանքա		14	99
Գուէտի ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Օսմ. Օթմ. Ճանմ է Վալէօր		—	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	60
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	—
» Ժուլիանոս		1	60
» պարտատոմսագիր		582	—
Գարափ Կ. Գոլսոյ		502	—
Թրանսվալ		91	—
Գրէտի Տոնսիէ Եմիրբանէն		266	25
Լավրիոմ		82	—
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	80
« պարտատոմսագիր «		522	—

ՓՈՆԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	94 1/2
» » » չէք	»	—	—
Գերմանիա ամսոյս չէք	մարք	18	66
Վիեննա չէք	Ֆիորր.	22	88

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	22	11
Անգլիական ոսկի	»	109	35
Շօլ եմբէրիալ	»	89	25
Գրիսիկ	»	5	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճիտիէ	»	—	—
Բուպլի Ղիտգրամ	Օ. Ո.	2	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆԴՈՆ, 31 Յուլիս

Անգլիական 2½ Նսոլիտէ	91	31
Օսմանեան Դանոյ սկսած Ա.	60	45
» » » Դ. բաց.	21	84
» » » Դ. գոց.	21	84
Օսմանեան Գանդա	13	63
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	41	—
» Մոնոբոլ	43	50
Գուլկարական 1898	94	—
Եմիբաչին ինիֆէ	104	50
Բուսինիա	102	—
Թրանսվալ	3	93
Այտին

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·42 ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն։

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարման դիւրութիւնք։ Ցուցակներ թեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաբէթ խանի դէմը, Վ.ոյվոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԿԻԻԼԶԱՐ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՏԻՐԻՒԹՕՐԸ ԶԻԵՍ.

Սուլթան Համամ նաստեսի նումերո 11 ի 13

Պու տէֆա քիւշատրնա մուվաֆֆագ օլտուղումուզ կիւլզար մաղազասը, միւհթերէմ միւշթերիլերիմիզէն կէօրտիի բաղպէթ իւզերինէ մէվճուտ պուլունան հէյեալարտան եալնըզը իքքիւզ եւլի բարչաեը 11 ղրուշ ֆիեսֆէտ ըէգապէթ իչուն մէյտանը ֆիրուխթա չըգարմըշ տըր։

Երեքի հեծեալարը

1 ատէտ պէեազ զէֆիրտէն մամուլ ֆրէնկ կէօմլէք. 2 ատէտ պէեազ վէ ըէնկլի ֆիլտիգօս ֆանէլալար. 1 ատէտ չըզկըլը ֆըրանսըզ ֆիլտիգօս ֆանէլալար. 1 ատէտ ինկիլիզ դումաչընտան մամուլ երքեք ատնը. 1 ատէտ պէեազ վէ ըէնկլի խալիս եուն թէն ֆանէլալար. 5—6 չիֆթ ըէնկլէրի խաս ալթը իքի գաթլը չօրապլար. 4 չիֆթ սիեահ վէ ըէնկլի ֆիլտիգօս ֆրանսըզ չօրապլարը. 2 չիֆթ սոն մտատ չըզկըլը քէմէն չօրապլար։

6—7 ատէտ անթիգալը ըէնկլի սիւլի մէնտիլլէր. 1 ատէտ գուշազլըգ սաֆի իրքեք մէնտիլլէր. 2 ատէտ սոն մտատ սաֆի իրքեք ըէնկլի մարգալը մէնտիլլէր. 6 ատէտ սոն մտատ ատօրթ գաթլը եազատ ըզգալար։

4 չիֆթ սոն մտատ գօլըզլար։

1 թագըմ խալիս մինկլի սոն մտատ գզլ տիւմլէլէր. 3 ատէտ անթիգալը պէեազ վէ ըէնկլի սըրֆ քէմէն մէնտիլլէր. 1 ատէտ խալիս թէլտիրն եէնի չըզմ բարա չանթատը։

Գաբրն հեծալարը

1 ատէտ պէեազ վէ ըէնկլի ղաեթէ սիւլի տէգօլմէ կէօմլէքլէր. 1 ատէտ պէեազ վէ ըէնկլի ղաեթէ սիւլի սոնար 2 ատէտ պէեազ վէ ըէնկլի սանթրանճը ֆիլտիգօս ֆանէլալար. 2 ատէտ ղաեթէ սիւլի վէ տանթէլալը իշլէմէլի դաշգօրսէլէր. 1 ատէտ սիւլի սոն մտատ պէլ դօրսէսի։

5 չիֆթ ղաեթէ տաեանըզլը ֆըրանսըզ չօրապլարը. 3 չիֆթ ալթը իքի գաթլը սիեահ վէ ըէնկլի սագասնիա չօրապլարը. 2 չիֆթ խալիս քէմէն սանթրանճը չօրապլար. 1 չիֆթ ատօրթ սիւլմէլի սոն մտատ էլտիվէնլէր։

12 ատէտ անթիգալը ըէնկլի մէնտիլլէր. 3 ատէտ ըէնկլի խալիս քէմէնտէն անթիգալը մէնտիլլէր. 1 ատէտ սիւլի էլ չանթատը տէրուունտէ բարա չանթատը այնէ մա լէվանթա չիչէսի. 1 ատէտ ըէնկլի սիւլի խալիս եուտանան մամուլ թէն ֆանէլալը. 1 ատէտ կէօքսի իրքեք տանթէլալը ֆիլտիգօս ֆանէլալար. 1 ատէտ սոն մտատ իշլէմէլի բէչէլիքլէր։

Էնվա տիրլու հեծալար

1 ատէտ օնիքի քիլիքք պէեազ վէ ըէնկլի սուֆրա էօրթիսի. 6 ատէտ քէմէն սուֆրա բէչէթատը. 6 ատէտ սաչգալը քէմէն սուֆրա հավլուլարը. 2 ատէտ թիւլի ըէնկլի եուզ հավլուլարը. 18 ատէտ չէրեզ բէչէթալար. 6 ատէտ պրիթանիա մատէնիտէն մամուլ չաթալ գաչըզլար. 10 ատէտ ղաեթէ սիւլի բէեանօ մտատը. 6 ատէտ ալթը գուլթու կիեէ ռանտիլէրի օն սոր որուրա տոր. 1 ատէտ ղաեթէ զարիֆ հէպեեիլիք մաուսֆգաղ տէրունինտէ թապագա մա սիոարլըգ։

3 չիչէ կիւլզար մաղազասը նամընտ իմալ օլունմուշ գօլօնիա. 3 չիչէ հէր նէվ գօգուլու լէվանթալար. 1 չիչէ Ամէրիգանըն գօնսալ ատաթը. 2 չիչէ պէեազ մատէն իւզերինէ տօգասն տէօրթ տեար կիսիւշ գաբլասար վէ օն սէնէ կարանթի օլմագ իւզրէ չէթալ գաչըզլար. 1 այնէլի չէքմէճէ տէրունինտէ ղաեթէ կիւզել գօգուլու իքի ատէտ լավանտա՝ պիր սապոն՝ պիր բուտրա։

Ճեմիեերլերի մախսուս հեծա

Գաբաղլար իչուն ըսնժէտէն մամուլ իքէքլի կիէճլիքլէր, տէգօլթէլէր, ատլար, իրքեք ֆանէլալար, իլէմէլի իրքեք մէնտիլլէր, իրքեք չօրապլար, իլէմէլի քէմէն իւզերինէ տէգօլթէ կէօմլէքլէր, իրքեքի վէ բիքէլի գարեօլա էօրթիւլերի, բարա վէ էլ չանթալարը, օն սէքիզ տեար ալթուն պլիլեզիք վէ ճէպ սասթլարը, ղաեթէ սիւլի իրքեքի չօրապ պղալար, ղաեթէ աղըր սէտէֆլի վէ թիւլի եէլլաղէլէր, օն սէքիզ տեար ալթուն վէ գաբլամա ֆիւբէլէր վէ եիւզիւքլեր էլմասը եան վէ արգա թարաֆլը վէ էնվաի տիւրլիւ սու թագըմլարը, թիւլի վէ տիւզ վէ անթրաթէօլի չէմանեէլէր։

Երեքերեր մախսուս հեծա

Իրքեք իլե եուն վէ սաֆի իրքեք ֆիլտիգօս վէ եուն թէն ֆանէլալարը վէ իլէմէլի ֆրէնկ կէօմլէքլերի, ֆըրլա թագըմլարը, օն սէքիզ տեար ալթուն գաբլամա գալ տիւմէլերի, ղաեթէ սոն մտատ պօեուն պղալար, իլէմէլի քէմէն ապոտէթ վէ թիւլի հավլուլար, ղաեթէ կիւզել քէմէն չօրապլար վէ մէնտիլլեր վէ սոն մտատ չէմիեէլէր, եվրագ վէ եօլ իլչուն թուալէթ թագըմլը պէօեիւք պոյ չանթալար, խալիս քէմէնտէն մամուլ էր նէվ սուֆրա թագըմլարը, ղաեթէ կիւզել կեազլըգ էլտիվէնլէր։

Սիւնեեր ճեմիեերլերինեն մախսուս հեհեեիլիք հեծա

Եազը թագըմլարը, մահֆազա տէրունինտէ չաթալ պուլագ թագըմլարը, մահֆազա տէրունինտէ լէվանթա թագըմլարը, ժաբօնիավարի չէքմէճէլլեր վէ էնվաի տիւրլիւ եազը իլուն քեազալարք վէ պուլնա մուսամսիլ էշեաեր ղաեթէ էվվէն մուպեաա լիթմէք արզու իլուն հանրմ վէ պէյ էֆենտիլէրիմիզ մաղազաի ամիրիեէ տիր տէֆա էշեաի մէգթիւրլեի թէմաչա լիթմէք իւզրէ թէչրիֆ լիթմէլերինի խասսէթէն թէմէնի վէ ըիճա իտերիզ։

ՖԻՆԼՈՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱԻԱՑԻ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին

Լիվերպուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Թէնթոնիա	18900	Պրիտանիա	5398
Սաքսոնիա	18900	Քանատիկա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրա	3228
Լամբանիա	12950	Բավարիա	2945
Սուլթանիա	8843	Թրանսիտ	2036
Ումբրիա	8128	Միրտրիա	2955
Իթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէքսօ	218
Օլրանի	7269	Շէնգալի	18

Դիմել առ

ՀԷՆՐԻ Ա. ՍՈՒԷՐ

Joly et Seager

Մէյնանթիքի խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա, Քարաքէոյ Տասիմաճիա քարտէզ։ 12

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱԻԱՑԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի Ֆորոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Մոսի միջեւ բանող ոստիկներ։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բոմպէյ	3000	Թիպս	2500
Ենգլիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյլոր	3000	Սատլոյտ	2250
Բանտրոս	3000	Բէրս	2250
Ֆորտ	3000	Մէնէրս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1850
Մանչէսթիր	2500	Դիլէտ	1800

Դիմել առ Ֆ. Ա. ՈՒՐԹՈՒԼ & ԸՆԿ.

Ռ.ՔԷՍ խան

ԱՂԱՅԻ ՄՈՍ & ԸՆԿ.

1 Ա 21 Տէրէ Աղբիւր Նիմատ...

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE RUSSE D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻԱՅՈՒ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ՍՐՏՏՕ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Բեղերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկրաշարժի ու չոգենաւի մէջ. տարբերներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորագրէ խորհրդակցիլ ձեր դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն գարդի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Նր տարեւոր եկեամտ գումար	12,000,000 »
Ապահովագրութիւններուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կոս Պոլսոյ մասնաճիւղին. Աղաբան խան, Վոյվոտա Ղալաթիա, և Ղալաթիոյ գործակալութեան, Էսկի Կէօմրի կ խան. Քարտիզն գրայ.

Տէօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 524

Պիտի պահէք ձեր դէմքին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բքնամարդ

La VELOUTINE

CH^ES FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

Ձեռ. 534

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՆԻ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 ֆր. Տարեկան ճիւղ 15,264,915 ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՓՐԷՏԻ ՀԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճիրաւլ խան, 52—56.

745 Լիազօր Ներկայացուցիչ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

Մանաւանդ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ դործակալներ կ'ընդունուին։

Լ'ԻԻՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ

76 միլիոն ֆրանք

Գլխաւոր վարչութիւն Բարիզ, Բէլիթիէ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վոյվոտա, Լօրանսօ խան. Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր թուրքիոյ համար, Բ. Էմի Լիոնէ։

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեծարգոյ հանրութեան թէ Ղալաթիա Խալիլ Փաշա Խան փողոց թիւ 13 խանութը ձաղարանի վերածելու յառաջիկայ յունիսի սկիզբեն. ը պիտի բացուի, «Օսմանլը էվ եէմէքհանէսի» անունով։

Արդէն վստահ հանրութեան քաջալերութեան վրայ, կը յայտարարեմ որ ուելի հոգ պիտի տանիմ ընտրանաք եւ համով հոտով մանիֆէրվուրներ պատրաստելու եւ գոհացում տալու ըստ կարելւոյն։

Գոնսուլիտ խանի նախկին ծանօթ խոշորաբարձ

ՀԱՅԻ ՆԵՇԱՆ ՊՕՂԱՍՍԱՆ

19—36

ԱՅՐ, ԿԻՆ, ՏՂԱՅ

Մարդս տենդի հիւանդութենէ վերջը տկար կը մնայ, մանաւանդ տղայ մը։ Թոնիգէտու հարկ չիտեսնուի, հիւանդին պէտք է տալ

Հիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

18

SCOTT'S EMULSION

և տկարութիւնը անմիջապէս և վստահապէս կը փարատէ և կը տեսնուի որ

ԸՆԴՈՀՈՒ ԲԱՂԴԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

մարմինը պատող բոլոր տկարութիւններու դեմ ամենամեծ դեղ է։ Երեգական տակ ասոր հաւասար բան մը չկայ. այնպէս կատարեալ կը բժշկէ որ կը կարծուի թէ հիւանդութիւնը կուտէ ու կը կլլէ։

Բոլոր դեղատրներէն և դեղաշինարներէն ալ ծախեն։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌՁԱՅԻՆ ԿԱՐԴԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Լենգսէջ Հրլի. Կ. Պոլսոյ Հր. Օսմանլի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանօ	1069	Գոմբ	1497	Գոգռ	1011	Մարմօ	724	Բօգարիօ	186
Ալէքթ	3607	Գոնկօ	2906	Գրուտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Ամնէլլ	1541	Գորսա	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Տիրէօ	1735
Արիոսգօ	2271	Գիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքսանօ	3557	Միլլօ	1193
Գասանօ	1822	Գօմինօ	937	Հինաու.	3720	Մինիս	1057	Մէրէս	1200
Գորուտինօ	1261	Գուլբ	2383	Հորտոնիս	3600	Մանդէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրալա	1076	Գրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	341	Գինանսօ	504	Իսակ	2354	Նէրօ	1083	Քօրիս	3827
Գըֆֆալս	4431	Իպրօ	2464	Իտանօ	5540	Սէնիս	4100	Քօլէտս	1470
Գէլրօ	1671	Իլտօրատս	1520	Ֆիւնս	1080	Ինիսարիս	4038	Քորդիտս	487
Գալիրաս	1337	Երազօ	1841	Ֆլէսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրանս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆօլլինօ	2307	Քալէքսս	1637	Վասս	1914
Գազօ	1094	Ֆինանտա	1828	Ֆօլնս	1700	Ֆօլս	510	Վալս	1239
Զիրակս	2729	Ֆլամինիս	849	Լէս	1053	Ռիալիզ	2229	Վալենտնս	2396
Միսէրս	1851	Տրանսիտս	4882	Լէտանդս	2272	Ռինարս	1063	Տէտս	1850
Գլիս	2697	Գալիլէս	3060	Լիվօրնս	1643	Ֆօլլս	1613	Զէրս	1200
Գոլոբատս	4235	Գիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բասէս	1789		

Հարաւային գծերը, Նաւապետ Գրօֆիթ, ընդհանուր վարչատան Հալէն հոս հասած է։

Սորոտէս հոգենաւը, Նաւապետ Պրասսլ, ընդհանուր վարչատան Հալէն պիտի մեկնի ամսոյս 23ին,

Դիմել առ գործակալներ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԵՐԻՋՕՅ

Գալաթիա Մեծ Գաղանի Հան Գալաթիոյ

Գրասենեակ։ 555

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Յուլիս

Գշ. 15/28 Սէվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէ առաջ։ Տարտանէլ, Այնորոզ, Սէլանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Նամ, Գէրմէ, Եաֆա, Բոլդ-Սայտ, Ազէք սանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Եշ. 17/30 Օտեսսէ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Երբ. 19/1 Մէրսէլիան, Իսմիր, Քիրէ. Ազէքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Օտեսսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Կիր. 20/2 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օրտու, Տիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։ Գուրկաշ, Վառնա, Օտեսսա ժամը 3ին յետ միջօրի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԻ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Օգոստոս 3ին Միսկերիի Անա. եկերքէն։

» 5ին Լիհէ Ալէքսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգ. սա. 4ին Միսկերիի, ուր. Մարսիլիա։

Տամբոր ուղղուին Բարիզի համար։

Առաջին դասի 245 ֆրանք. Բ. դասի 75 ֆրանք. Տեղեկութիւնները Լուսաւորչի Գրասենեակին Թաղ Հալէ Գրասենեակ։

Ս. Գրիգորի Թաղ Հալէ Գրասենեակ։ 513 Թ. ԲԷՊՈՒ,

Արտասաներ ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՖՈՐԹՈՒՆԵԻ ՏԻՊ ՊՈՒԱՆՈՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԹՈՐԹԻԷՆ ՇԱՀԱՍԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թ

Մաքսիմ ակումբ դնաց կառքով մը՝ որ ճաչարանին դրան առջեւ կեցած էր, եւ որ արագօրէն չտարաւ զինքը։

Ակումբ հասնելէ առաջ, Մաքսիմ պարտաւոր ժամանակ ունեցաւ երկարօրէն խորհելու այդ իրիկուան միջադէպերուն վրայ. նախ մտովի հարցուց թէ այդ նախանձոտը ինչպէս կրցած էր գուշակել Պրէպանթի ճաչարանը ընթրելը։

—Ավան-սէնի մէջ նստող սէրուհիները իմացուցած չըլլան անոր։ Չար չեն անոնք եւ Պրէպանթի ճաչարանը երթալու ալ չէին գիտեր։ Նոյն իսկ ես չէի գիտեր։ Այդ անդամ կենդանին զիս ճանչցած ըլլալու է նուագախումբին թիկնաթոռներուն մէջ։ Անոր հետ խօսեցայ, երբ այս առուս դացի տիկին Սէրժանը փնտռելու Ժուփրաա փողոցին մէջ։ Եկեղեցած ըլլալու է որ թատրոն գացած էի, անոր հանդիպելու համար։ Ու մեղ մէկտեղ բռնելու համար, դասական միջոցին դիմած է... զոր ամէն երկրի նախանձոտները ի գործ կը դնեն։ Թիաքեղին ծանուցանելով թէ թղթախաղով պիտի անցընէր այդ դիշերը, թատրոնի մօտակայ սրճարան մը գացած է, իբր պահակ հսկելու համար... կամ թէ մէկուն դրամ վճարած է թատրոնէն դուրս եկած տեսնելու լրտեսելու եւ մեղի հետեւելու համար։ Ճաչարան մտնելիս տեսած է ան... Եկած է թատրոնի ճաչարանի դրան առջեւ... արշերը չեն մոռր բնաւ... ու երբ տեսնելին պատուհանը բացի, անիկա կատնելով թէ միջնադարկը կ'ընթրէինք, կատարի մը պէս վեր վազած ըլլալու է։ Ինչ վայրագ մարդ. չատ հարուստ մարդ մը ըլլալու է է որ այդ կինը կը հանդուրժէ անոր. թիաքեղն ալ դասի չատ հետամուտ ըլլալու է որ իր վրայ բռնութիւն բանեցնողին կը հնազանդի։ Պուճ, այդ կինն ալ միւսներուն ուելի բան մը չարեր։ Բայց մէ՛ղք, որովհետեւ չատ գեղանի է... այնքան գեղանի որ չեմ կրնար ըմբռնել թէ ինչպէս անկարար մնացած է իր նմաններուն մէջ։ Իրաւ է որ իր բռնաւորը արգելափակ ըրած է զինքը։ Բայց իրաւ խենթ եմ եղեր, հաւատալով թէ գողութեան գործին խառնուած է այդ կինը։ Երբ կիները այնքան գեղեցիկ ատեանին առջեւ ելլելու վտանգը, թուղթերով լեցուն արկղիկ մը յափշտակելու համար չէ։ Թիաքեղը հաղար ֆրանկնոց մէկ դրամատոմս անգամ չպիտի ձգէր դրամարկղին մէջ։ Անգրդի պատմութիւնն ալ ճիշդ ըլլալու է։ Հիմա ինչպէս պէտք է գտնել ապարանչանին տերը։ Նոյն իսկ հասցէն չտուի այն քոմիսէօր-բրիգէօրին՝ որ վաճառումը կատարած է։ Մեծ անմտութիւն ըրի։ Դեռեւս, այդ պաշտօնային միջոցաւ, կարենայի իմանալ թէ որո՛ն ձեռքը անցած է ան... Մնաց որ երբ մարդ բան մը կը գտնէ աճուրդէն, սոխպուած չէ իր անունը տալու... կը բաւէ որ դրամը վճարէ... առարկան վար կը դնեն ուստակը կուան. նուիրագործուած ձեւը ասիկա է։ Իրաւ որ կը սկսիմ հաւատալ թէ ոչինչ պիտի կրնամ երեւան հանել։

Մաքսիմ այդ եզրակացութեան յանգելու վրայ էր, երբ կառքը կանգ առաւ ակումբին դրան առջեւ։

Գիւերուան այդ պահուն, սովորաբար, լեցուն կ'ըլլայն սրահները, ուր անդամները հաւաքուած վառարանին քով, օրուան լուրերը կը հաղորդեն իրարու եւ կը բամբասեն։

Կէս գիւերէն առաջ դուրս կ'ելլեն թատրոնէն, եւ ներկայացման աւարտելուն եւ պաքարայի սկզբնաւորութեան միջոցին ատեն կայ բարիզեան երկար խօսակցութեան մը՝ որուն յանախ նիւթ կը հայթայթեն կիները։

Մաքսիմ խորհեցաւ թէ չատախօսներու այդ խօսակցութեան խառնուելով՝ թերեւս կարենար քանի մը տեղեկութիւններ բերել սէքիրնկի թիաքեղին վրայ։

Տոքթ. Վիլլակոսի հետ միայն անոր վրայ խօսած էր. տոքթէօրն ալ իրմէ աւելի բան մը չգիտնալ կը թեւացնէր այդ տարօրինակ կնոջ նկատմամբ։ Որքան ալ քաշուած ապրէր ան, ակումբին մէջ գտնուելու էին այնպիսի անձեր՝ որոնք տեղ մը հանդիպած ըլլային այդ կնոջ. դանոնք ճանրու մէջ դնելով՝ կարելի պիտի ըլլար օգտակար տեղեկութիւններ քաղել անոնցմէ։

Մնաց որ Մաքսիմ վկայ կը փնտռէր, որով ստիպուած էր վկաներուն խօսելու տիկին Սէրժանի վրայ, քանի որ անոր համար տեղի պիտի ունենար մեռնումարը։

Ուստի վստահութեամբ ներս մտաւ ակումբին մեծ դուռնէն եւ աչխատ ժորէն վեր ելաւ սանդուխէն։

Բայց մեծապէս զարմացաւ, տեսնելով որ սաս-տասերկու հոգի կային, թիաքեղի հետամուտ կամ մարսողութիւն կատարելու վրայ. անոնց մէջ չէր գտնուեր մէկը որուն կարենար դիմում ընել վկայ ըլլալու համար։

Տոքթ. Վիլլակոս ժիդ ժամանակին հասաւ, տագնապելէ ազատելու համար զինքը։

—Սիրելիս, ըսաւ Մաքսիմ առանց ո եւ է յառաջաբանի, վազը պիտի մենամարտիմ։ Դեռ երէկ ըստ բաւականի չէի ճանչնար ձեզ, հետեւաբար չէի կրնար դիմում ընել։ Բայց այն օրէն ի վեր երբ տիկին Սալթայի ներկայացուցիչ ինծի, ինծի տնպէս կը թուի թէ վազեմի բարեկամներ ենք իրարու։

—Զէրք սիսալիր, պատասխանեց տոքթ. Վիլլակոս սիրալիր կերպով։ Որո՞ւն եւ ինչո՞ւ համար կը մենամարտիք։

—Օտարականի մը հետ՝ որուն անունը չեմ գիտեր, եւ կնոջ մը պատճառաւ զոր լաւ կը ճանչնաք... սէքիրնկի հրաշագեղը։

—Ըսել է նորէն տեսա՞ք զայն։

—Այո՛, այս իրիկուն, Վարիէթէին մէջ։ Ընթրիքի հրաւիրեցի զայն։ Ընդունեց, եւ մինչ կ'ընթրէինք, զինքը պաշտպանող մարդը ուզեց բռնի ներս մտնել ճաչարանէն։

—Լա՛ւ. ձեզի ըսեմ եղածը։ Քարթերնիդ անոր ներկայացուցիչ. առաւ զայն ու գիդանին իր հետ տարաւ։ Շա՛տ լաւ. դրաւ կը դնեմ որ բնաւ չպիտի լսէք անոր վրայ խօսուիլը։ Այդ մարդիկը Բարիզ կուգան, զուարճանալու, եւ ոչ թէ մենամարտելու։

—Եթէ անոր վրայ խօսուիլը չպիտի լսեմ, անիկա պիտի լսէ իմ վրաս խօսուիլը։ Բաղաքավարական դաս մը պիտի տամ անոր։

—Պահ, եթէ ծեծկուելի խնդիր չկայ, ես ձեր տեղը ըլլայի՝ հանդարտ պիտի կենայի։ Կարծեմ թէ չեք սիրահարուած թիաքեղին։

—Օ՜հ, ո՛չ, ըսաւ Մաքսիմ փութկոտութեամբ։

—Եթէ սիրահարուած ըլլայիք, այն ատեն խնդիրը պիտի փոխուէր. բայց քանի որ անտարբեր եք անոր նկատմամբ, խորհուրդ կուտամ ձեզի ապասել այդ կնոջ պաշտպանին, դալ գոհացում պահանջելու համար ձեզմէ։

—Ինչ որ պիտի ընեմ թերեւս. բայց ամէն պարագայի մէջ՝ ձեր վրայ դրած եմ իմ յոյսս։

—Ներկեցէք, քանի մը օրէն ժամանակս չեմ կրնար տրամադրել։ Կոմսուհիին քով պիտի մնամ։

—Ինչպէս կ'ըլլայ ատիկա։

—Սիրելիս, ցաւալի լուր մը պիտի իմացնեմ ձեզի։ Պուլոնեի անասուն դարձին, տիկին Սալթա անհանգստութիւն մը ունեցած է, որ կրնայ ամենամեծար հետեւանքներ ունենալ։ Բարիզ դառնալէն ի վեր՝ անխնայեմութիւններ գործեց իրարու հետեւէ, որոնք անպատճառ կը վնասեն մարդուն առողջութեան։ Սանոկով պրոտոյտ մը այս ցուրտին՝ կրնայ սուղի նստիլ անոր։

—Ինչ, կը վախնաք թէ...

(Շարունակելի)